პროლეტარიელებო ყველანი ერთიანისა, შეერთდით!

კომუნისტი

საქართველოს კომუნისტური პარტიის ცენტრალური კომიტეტის, საქართველოს სსრ უმაღლესი საბჭოს და მინისტრთა საბჭოს ორგანო

КОММУНИСТ — ОРГАН ЦК КП ГРУЗИИ, ВЕРХОВНОГО СОВЕТА И СОВЕТА МИНИСТРОВ ГРУЗИНСКОЙ ССР

გაზეთი გამოდის 1920 წლის 3 ივნისიდან

№ 186 (20527) — შაბათი, 12 აგვისტო, 1989 წელი. — ფასი 3 კაპ.

ᲓᲦᲘᲡ ᲬᲘᲜᲐᲡᲢᲐᲠᲘ

● **ᲛᲐᲚᲔ** გაიმართება საქართველოს კომპარტიის ცენტრალური კომიტეტის მორიგი პლენუმი, რომელმაც ჩვენი რესპუბლიკისათვის ძალზე მნიშვნელოვანი, პასუხსაგები პრობლემები უნდა განიხილოს და, ბუნებრივია, შესაბამისი გადაწყვეტილებებიც უნდა მიიღოს. იმაზე, თუ როგორ ემზადებიან რაიონის კომუნისტები ამ დღისათვის, „კომუნისტის“ კორესპონდენტს ესაუბრება საქართველოს კომპარტიის ყაზბეგის რაიკომის პირველი მდივანი ჯუმბერ გომიაშვილი („**ᲐᲕᲢᲝᲠᲘᲢᲔᲢᲘᲡ ᲡᲐᲥᲛᲔ ᲒᲐᲜᲐᲛᲢᲙᲘᲪᲔᲑᲘ**“).

● **ᲬᲐᲜᲐᲚᲘᲖᲔᲑᲐ** წლევანდელ 7 თვეში ჩვენი რესპუბლიკის შინაგან საქმეთა ორგანოებისა და ქვედანაყოფების მუშაობის შედეგები. სამწუხაროდ, შარშანდელ შესაბამის პერიოდთან შედარებით ყველა ხაზით რეგისტრირებულია დანაშაულთა საერთო რიცხვის ზრდა („**ᲡᲐᲥᲐᲠᲗᲕᲔᲚᲝᲡ ᲡᲡᲠ ᲨᲘᲜᲐᲒᲐᲜ ᲡᲐᲥᲛᲔᲗᲐ ᲡᲐᲛᲘᲜᲘᲡᲢᲠᲝ ᲘᲣᲬᲧᲔᲑᲐ**“).

● **ᲒᲐᲜᲡᲐᲙᲣᲗᲠᲔᲑᲣᲚᲘ** ყურადღებას ისევ და ისევ მიპყრობილია აფხაზეთის ავტონომიური რესპუბლიკისაკენ, სადაც ვითარება კვლავ დაძაბულია. („**ᲕᲘᲗᲐᲠᲔᲑᲘᲡ ᲜᲝᲠᲛᲐᲚᲘᲖᲐᲪᲘᲘᲡ ᲡᲣᲚᲘᲡᲙᲕᲔᲗᲔᲑᲘᲗ**“).

ᲔᲥᲣ-2 ᲒᲒ.

● **ᲠᲔᲡᲞᲣᲑᲚᲘᲙᲐᲨᲘ** შექმნილი მძიმე დემოგრაფიული ვითარების გაჯანსაღება მთელი ჩვენი საზოგადოების კონსოლიდაციას მოითხოვს. ნებისმიერ პრობლემას კი მხოლოდ მაშინ გადავჭრით, როცა მისი წარმოშობის ფესვებს ჩავწვდებით („**ᲥᲛᲜᲐ ᲛᲐᲠᲗᲚᲘᲡᲐ ᲡᲐᲛᲐᲠᲗᲚᲘᲡᲐ...**“).

● **ᲝᲠᲓᲔᲜᲘ** წარწერით „ტფილისს ღირსებისათვის“ „საუთად ითანავდ ᲕᲤᲚᲚᲔᲑᲘᲗ... სერგო ორჯონიკიძე, ხშირად ნაუციხევია, ნაცემ ᲒᲐᲛᲐᲥᲕᲘᲠᲔᲑᲘᲗ... ᲛᲐᲒᲐᲠᲘᲜᲘᲡ... „ᲝᲠᲓᲔᲜᲘ... ᲢᲤᲘᲚᲘᲡᲘᲡ ᲐᲦᲔᲑᲘᲡᲐᲗᲕᲘᲡ“).

ᲔᲥᲣ-3 ᲒᲒ.

● **ᲐᲛᲐᲡᲬᲘᲜᲐᲗ** ქართველმა ნეოროქირურგმა სოზარ ჩხენკელმა ქ. ბრატისლავაში დოქტორ მირონ შრამკასთან ერთად განახორციელა უნიკალური ოპერაცია — ადამიანის თავის ტვინის ქსოვილების გადანერგვა („**ᲥᲐᲠᲗᲕᲔᲚᲘ ᲜᲔᲘᲠᲝᲥᲘᲠᲣᲠᲒᲘ ᲑᲠᲐᲢᲘᲡᲚᲐᲕᲐᲨᲘ**“).

ᲔᲥᲣ-4 ᲒᲒ.

ᲓᲘᲓᲘ ᲤᲐᲠᲘ ᲓᲐ ᲓᲘᲓᲘ ᲛᲐᲮᲕᲘᲚᲘ

ᲔᲛᲒᲔᲑᲘ და სიღრმისეული მოვლენები, რაც ჩვენს გარშემო ხდება და ვითარდება, მოითხოვს დაუყოვნებლივ პასუხს, ენერგიულ მოქმედებას. ახლა ლოდინი და გულზე ხელის დაკრეფა ფლატის ტოლფასია. ამაზე გამალებით ფიქრობს ერი და ბერი, მობუცი და ახალგაზრდა, ხელმძღვანელი და რიგითი მუშაკი, ყველა, ვისთვისაც ძვირფასია ეროვნული და საკაცობრიო იდეალები.

რა ვიღონოთ, როგორ განვთავისუფლდეთ წარსულის მძიმე ტვირთისაგან, რა გზები და საშუალებები გამოვნახოთ მასებთან კავშირურთიერთობის განსამტკიცებლად? ამგვარი კითხვები ბუნებრივად ისმის ნებისმიერი რანგის ხელმძღვანელთა, ყოველი შრომელისა და შეგნებული მოქალაქის წინაშე, რადგანაც მოვლენათა ერთობ არასასურველი განვითარება გადაუდებლად მოითხოვს გაწეული ნაღვაწის კრიტიკულ შეფასებას, ნაკლოვანებათა და მათი გამომწვევი მიზეზების ანალიზს, სწორ დიაგნოზს ამიხას, თუ რამ მიგვიყვანა ამ მდგომარეობამდე.

საქართველოს კომპარტიის ცენტრალური კომიტეტის მომავალ პლენუმთან დაკავშირებით რესპუბლიკის ყველა კომუნისტისა და შრომელისადმი საქართველოს კომპარტიის ცენტრალური კომიტეტის მიმართვაში ხაზგასმით არის აღნიშნული, რომ პოლიტიკური მუშაობის არსებულიდან ბევრი რამ საბოლოოდ უნდა მოვიშოროთ თავიდან, უკუვაგდოთ ის, რაც ხელს გვიშლის ვიყოთ უფრო ახლოს ადამიანებთან, ხალხის რეალურ საზრუნავთან. სწორედ ეს არის ახლა ყველაზე საშური საქმე.

დიახ, უბირს დღეს საქართველოს და ამიტომაც ჩვენი მიზანი და ასპარეზი არასოდეს ყოფილა ეხოდენ ამაღლებული. ახლა პაერივით გვჭირდება დაფიქრებული განსჯაც და, რაღა თქმა უნდა, მასზე დაყრდნობილი საზრიანი მოქმედებაც. ამას ყველა კარგად ვგრძნობთ, მაგრამ ჩანს, დასაწყისი ერთობ ძნელია.

თუ ეკონომიკას გადავხედავთ, ჩამორჩება მთელი რიგი დარგების განვითარება, ნელა ინერგება ახალი ტექნიკა და მეურნეობრიობის მოწინავე ფორმები, წლეულს ამას დაემატა ობიექტური თუ სუბიექტური ხასიათის სიძნელეები, რომლებმაც შეაფერხეს სამუშაოები, როგორც ქალაქად, ასევე სოფლად. ამასთან, სოციალურ სფეროში არსებული ნაკლოვანებანი და ჩავარდნები უარყოფითად მოქმედებენ ადამიანების გუნება-განწყობილებაზე, მათი აქტიურობის ამაღლებაზე, აყოვნებენ გარდაქმნა-განახლების პროცესებს. არადა, ამ საკითხების კარდინალური გადაწყვეტის გარეშე შეუძლებელია იმ პროგრამის რეალური განხორციელება, რომელიც მიზნად ისახავს რესპუბლიკის რეალური სუვერენიტეტის მიღწევას, ეკონომიკური დამოუკიდებლობის მოპოვებას.

ნამდვილი უბედურება დაგვატყდა თავს ეროვნულ ფრონტზე. წლების მანძილზე წაყრუებამ, პრობლემების მიფუჩეჩებამ, ისტორიკოსებისა და სპეციალისტების მეცნიერული აზრის გაუთვალისწინებლობამ, ფაქტიურად დისკუსიებისა და საღი აზრის აკრძალვამ ჭირის მკურნალობა კი არა, არამედ მისი დაფარვა და გაძლიერება გამოიწვია. ეს გავდა მოწოლილ მეწყერს, რომელიც წამდაუწუმ გვემუქრებოდა. და მოსახდენიც მოხდა, უპირატესად ჩვენი ხალხისა და სიმართლის საზიანოდ.

ამიტომაც ყველა პატიოსანი დღეს იმედით აღიქვამს ღონისძიებებს, რომლებიც პარტიული და საბჭოთა ორგანოების მიერ ხორციელდება რესპუბლიკური პარტიული ორგანიზაციის ეროვნული პროგრამის, რესპუბლიკის მოქალაქის სტატუსის, საქართველოს ტერიტორიაზე საკავშირო კანონმდებლობის მოქმედების, ეროვნული საჯარისო ფორმირებების, საქართველოს ეკონომიკური დამოუკიდებლობის კონცეფციისა და სხვა ახალი პროგრამებისა და დებულებების შემუშავებისათვის, მწვავე ეროვნებათშორისი პრობლემების სამართლიანობის პრინციპების საფუძველზე მოგვარებისათვის, ისტორიული სიმართლის აღდგენისათვის.

ბევრი ნაკლი და ხარვეზი დასაბამს სულიერი ხიღრიბიდან და სიცარიელიდან იღებს. უძრაობის პერიოდში სწორედ ამან დაგვახვა ყველაზე დიდი ღალი. ბევს თეორად ვასაღებდით, ერთმანეთს ვეჯიბრებოდით საკუთარი აზრების რაც შეიძლება მოხერხებულად შენიღბვაში, თუკი ახალი აზრები საერთოდ შემოგვრჩა, ბოლო არ უჩანდა გაორებას და გასაშებას, როცა ჭეშმარიტება ძალაუნებურად დავკარგეთ საზოგადოდ წარმოსაჩენად და შინ მოსახმარისად, როცა ერთს ვფიქრობდით, შეორეს ვლაპარაკობდით უდაბლესიდან უმაღლესი ტრიბუნის ჩათვლით, მესამეს კი ვაკეთებდით ზნეობრივი ნორმებისა და სულიერ ფასეულობათა შებღალვის საფასურად. სწორედ ამ გაორებამ თუ გასაშებამ გამოიწვია ნდობის ავტორიტეტის შერყევა, ხალხისაგან ფაქტობრივი განდგომა, ვინ დაგვიჯერებს და გამოგვყვება, ანდა რატომ უნდა დაგვიჯეროს და გამოგვყვეს, როცა გავყვირით ადამიანთა კეთილდღეობაზე და ამ დროს მაღაზიები და დახლები თითქმის ცარიელია, როცა ვენახში ყურძენი ნაკლებია, ციფრები კი არნახულად იზრდება, როცა ვლაღადებთ პროგრესის თავისუფლებასა და ხელშეუხებლობაზე, ამ დროს კი იღვენება ჯანსაღი აზრი. დიახ, ასეთი მაგალითები, სამწუხაროდ, ბლომად გვქონდა და და რაც მალე განვთავისუფლდებით წარსულის ამ მძიმე მემკვიდრეობისაგან, მით უფრო მოიგებს საქმე.

პოლიტიკური სისტემის რეფორმა, რომელიც ჩვენს ქვეყანაში ხორციელდება სკკპ XXVII ყრილობისა და XIX საკავშირო პარტიული კონფერენციის გადაწყვეტილებათა შესაბამისად, უპირველეს ამოცანად სახავს პარტიული, საბჭოთა და სამეურნეო ორგანოების ფუნქციების გამიჯვნას, დუბლირების გამორიცხვას, ორგანიზატორული და პოლიტიკური მუშაობის მეთოდებისა და სტილის ძირეულ გარდაქმნას.

აქაც დიდ მნიშვნელობას იძენს წარსულის მავნე ტენდენციების დაძლევა. როგორც ცნობილია, ხელმძღვანელი პარტიული, საბჭოთა და ადმინისტრაციული აპარატი ჩვენში იქმნებოდა ათეული წლების მანძილზე და გარდაქმნის გადახახედიდან კარგად ჩანს, თუ რა მიზანს ემსახურებოდა ეგი. ჩამოყალიბდა მართვის ადმინისტრაციულ-მბრძანებლობითი სტილი, რამაც გამოიწვია ბიუროკრატიზმის გაჩეფება, რეალური ცხოვრებისაგან ხელმძღვანელთა მოწყვეტა, სიმართლისა და სამართლიანობისადმი ზურგის შექცევა. და ხდებოდა ისე, რომ მუშაობდა ერთი, ბოლო აწინაურებდნენ მეორეს, ნერდა ერთი, ტრიბუნიდან კი კითხულობდა მეორე, ერთს ნაშდვილად შესტკიოდა საქმისათვის გული, მეორე კი მოჩვენებით იბრაგუნებდა მკერდზე მუშტს და აღწევდა კიდეც თავის კარიერისტულ მიზანს. პირდაპირ რომ ვთქვათ, ესაა განუკითხაობა და ინტელექტუალური ჩამორჩენლობა, რომელიც ჩამორჩენილობის ყველაზე დამამცირებელი ფორმაა. აი, რა მემკვიდრეობას ვგულისხმობთ, როცა ლაპარაკობთ საქმიანობის მეთოდების სრულყოფაზე, ახალი კადრების მოზიდვის აუცილებლობაზე, მათთან გულდასმით და გამიზნულ მუშაობაზე. სხვანაირად შეუძლებელია ჩატეხილი ხიდის გამრთელება, საზოგადოების ყველა ფენასა და ჯგუფთან გულახდილი საუბარი.

და ეს ყველაფერი უნდა ხდებოდეს ამსოლუტური გულწრფელობისა და ურთიერთგაგების ვითარებაში, ხდებოდეს ნაბიჯ-ნაბიჯ და მტკიცედ, აქ ერთი ყალბი ნოტიც კი საკმარისია უნდობლობის დასათესავად და ანსამბლის ერთხმიანობის დასარღვევად, ამას არც შინაური შეგვინდობს და არც გარეშე, არც ფორმალები და არაფორმალები, თუ ასეთი დაყოფა უკვე მოძველებულად არ ჩანს ძალთა სრული კონსოლიდაციისა და შეკავშირების აუცილებლობის პირობებში. აზრთა ურთიერთგაცვლა, რომელიც ჩვენი გაზეთის ფურცლებზე მიმდინარეობს მწერალ გურამ ფანჯიკიძის წერილის გამო, ნათლად გვამცნობს მკითხველთა დიდი უმრავლესობის ერთსულოვნებას იმის თაობაზე, რომ მომავალი ეკუთვნის კონსტრუქციულ გადაწყვეტილებებს, გრძნობების, ემოციების შეგნებულ მოთოკვას, საზოგადოების ყველა წევრის საზრიან და სასარგებლო მოქმედებას.

ბუნებრივია, დავეძებთ გზას, თუ როგორ გავადიდოთ ორგანიზატორულ და პოლიტიკურ ღონისძიებათა უკუგება, როგორ წარვუძღვეთ წინ უკეთესად ერს და ამის მიღწევის უტყუარი საშუალება და წინაპირობა საამხლეებისაკენ სწრაფვა, გარდაქმნის იდეების ერთგულება, სიტყვისა და საქმის ერთიანობა, დიალოგის ხელოვნების დაუფლება. საეჭოო ყოველდღიური ხმარებიდან გავდევნოთ ისეთი გამოთქმები, როგორიცაა „მე გავაკეთე“ „მე ავაშენე და შევაქმენი“ „საფუძველი ჩავუყარე“. ჩვენ რა თქმა უნდა, შენებაც გვჭირდება და საფუძვლების ჩაყრაც, მაგრამ ცალკეულ პიროვნებათა განსადიდებლად კი არა, არამედ რეალური წინსვლისათვის და თანაც ყველაფერი უნდა ემორჩილებოდეს კოლექტიურ განსჯასა და მოქმედებას. ხალხი, მადლობა ღმერთს, ისედაც კარგად ამჩნევს, ვის რა გული ერჩის და ვინ რისი შემწეა.

ახალი მოთხოვნების მხოლოდ სიტყვიერი აღიარებისადმი მიდრეკილება ნათლად იგრძნობა ჩვენი პარტიისა და სახელმწიფოსთვის ისეთი უმნიშვნელოვანესი პრინციპების რეალურ განხორციელებაში, როგორიცაა საკუთარი საქმიანობისადმი თვითკრიტიკული მიდგომა, ამბიციურობის დაძლევა, პირადულის უკანა პლანზე გადაწევა და საზოგადო ინტერესებისათვის დაუცხრომელი ზრუნვა. უნდა ვაღიაროთ, რომ ამ შეგნებათა საპირისპიროდ, ხშირად ფარი და მახვილი იმისათვის გვაქვს მომარჯვებული, რომ დავაბაბუოთთ პირადი უდანაშაულობა, თეთრ ტაძრად გამოვჩნდეთ ჩაშავებულ ფონზე. მაგრამ ახე ყველანი და ყველაფრის გამართლება შეიძლება, იმას კი ალარ ვუწევთ ანგარიშს, თუ როგორ განვითარდა მოვლენები, რა ვერ ვიღონეთ სახიკეთო მიმართულებით მათი შეცვლისათვის. ეს იმაზე მეტყველებს, რომ ხელშეუხებლობისა და თვითშენახვის სინდრომი, რაც ნელის მანძილზე უძრაობისა და უმოქმედობის შედეგად შევიმუშავეთ, კვლავ დიდ გამძლეობას იჩენს. სწორად იქცევიან ის პარტიული კომიტეტები და პირველადი პარტორგანიზაციები, საბჭოთა და სამეურნეო ორგანოები, რომლებიც გადაჭრით თავისუფლდებიან ამგვარი სუბიექტივიზმისა და ნებისმიერი ხერხებით თვითშენარჩუნების ინსტინქტის გამოვლინებისაგან, გაბედულად ამხელენ დაშვებულ შეცდომებს, არ გაურბიან პირად პასუხისმგებლობას, ეძიებენ გზებს ვითარების სწრაფი სტაბილიზაციისათვის. ჩვენი ყველაზე დიდი ფარი და ყველაზე დიდი მახვილი უნდა გახდეს სახალხო ინტერესების დაცვა და შეუპოვარი ბრძოლა ცხოვრებისეული პრობლემების მოგვარებისათვის.

მუშაობის გააქტიურებისათვის ახლა გადამწყვეტი მნიშვნელობა აქვს დემოკრატიზაციისა და საჯაროობის გაფართოებას, პრინციპულ სოციალისტურ საფუძველზე კომუნისტთა კონსოლიდაციას, შეგნებული დისციპლინის განმტკიცებას. და აქაც ამოსავალი პრინციპია არსებული ვითარების საღი შეფასება, დროის მოთხოვნათა მიხედვით მოქმედება. 1989 წელს პარტიულ ორგანიზაციებში ანგარიშგება-არჩევნების მოწყობის შესახებ სკკპ ცენტრალური კომიტეტის დადგენილებაში მითითებულია, რომ ბევრი პარტიული კომიტეტი და ორგანიზაცია ჩამორჩა საზოგადოებაში მიმდინარე პროცესებს, შეიქმნა გარდაქმნაში პარტიის ავანგარდული როლის შესუსტების საფრთხე. ამიტომაც კრებებზე, პლენუმებსა და კონფერენციებზე უნდა გავერკვეთ მთელ რიგ რეგიონებში არჩევითი ორგანოებისა და პარტიული მუშაკების, კომუნისტების ავტორიტეტის დაქვეითების მიზეზებში, მთელი ყურადღება მივაპყროთ იმ პრობლემების გადაჭრას, რომლებიც იხილება კრებებსა და მიტინგებზე, შრომელთა კოლექტივებში, დადგენილებების შემუშავებაში მაქსიმალურად გავითვალისწინოთ საზოგადოებრივი აზრი, მოსახლეობის წინადადებანი.

ბუნებრივია, ამ თვალსაზრისით მნიშვნელოვანი ამოცანები დგას ჩვენი რესპუბლიკის პარტიული ორგანიზაციების წინაშეც და ეს უპირველესად ეხება სტაციფიკისა და შეკმნილი ვითარების გათვალისწინებით მთელი ორგანიზაციული და პოლიტიკური მუშაობის გარდაქმნის ფუნდამენტური პრინციპების შემუშავებას.

და მაინც რა ვიღონოთ სახვალიოდ? ბუნებაში არ მოიპოვება თვითსრულყოფის, სულიერი განწმენდისა და ამაღლების მზამზარეული რეცეპტები, მაგრამ არსებობს დიდი და ეფექტური საქმეების კეთების შინაგანი მზადყოფნა და სურვილი, მწარე გაკვეთილის გათვალისწინების უნარი.

სწორედ ამის გამო ადამიანები ყველაზე კარგად მოქმედებასა და გასაჭირში ეიცნობიან. რესპუბლიკის პარტიულმა და საბჭოთა ორგანოებმა, ბევრმა შრომითმა კოლექტივმა და პირველადმა პარტორგანიზაციამ ამ მეტად დაძაბულ და არაორდინალურ ვითარებაში შეიძინა მასებთან მუშაობის გამოცდილება, ახლა, როგორც აღვნიშნეთ, პრაქტიკულად წყდება ბევრი ისეთი სოციალური და ეროვნული პრობლემა, რომლებზეც ადრე ოცნებაც არ შეიძლებოდა.

მაგრამ ეს დიდი საქმის მხოლოდ დასაწყისია. შეცდომებზე სწავლას მათი დაუშვებლობა უნდა ვამჯობინოთ.

ᲞᲠᲔᲖᲘᲓᲘᲣᲛᲘᲡ მორიგმა სხდომამ განიხილა ჩვენი რესპუბლიკისაგან სსრ კავშირის სახალხო დეპუტატებისადმი ამომრჩეველთა განაწესების საკითხი, დაამტკიცა მათი რეალიზაციის გეგმა, გაანაზღვრა შემსრულებლები. ქალაქების, სოფლების, რეგიონების, შრომითი კოლექტივების ან ცალკეული ამომრჩევლებისაგან მიღებული არც ერთი განაწესი არ დარჩება ურეაგირებოდ. ყველას მეაცი კონტროლი აქვს დაწესებული.

სახალხო მეურნეობის ეფექტიანობის შემდგომი გაძლიერების მიზნით, პრეზიდიუმმა დასახა მეცნიერულ-ტექნიკური პროგრესის დაჩქარების კონკრეტული ღონისძიებანი, მოგვარებულია შრომის ნაყოფიერებისა და ხელფასის ზრდის თანაფარდობა მრეწველობაში, გადაწყვეტილია საკითხები, რომლებიც ხელს უწყობს თვითღირებულებისა და წარმოებულ სამუშაოთა ერთეულზე მატერიალური რესურსების ხარჯვის ნორმების შემცირებას, და მრავალი სხვა საკითხი.

უახლოეს წლებში თვისებრივად ახალ დონეზე ავა თბილისის მეტროპოლიტენის განვითარება, გაუმჯობესდება მისი ტექნიკური აღჭურვილობა და მგზავრთა მომსახურება. ამ საკითხზე მთავრობის დადგენილებით გათვალისწინებულია ღონისძიებათა კომპლექსი, რომელთა მიზანია ქალაქის მთავარი სატრანსპორტო არტერიის შემდგომი კეთილმოწყობა, მისი მატერიალურ-ტექნიკური ბაზის განმტკიცება, შრომითი კოლექტივის სოციალური პრობლემების გადაწყვეტა, სხვადასხვა შეღავათის დაწესება პენსიონერი მგზავრებისა და დიდი სამამული ომის ინვალიდებისათვის და სხვა.

ეკონომიკური რეფორმის გაღრმავებასთან და მეურნეობრიობის ახალ პირობებზე შრომითი კოლექტივების გადასვლასთან ერთად გადამწყვეტ მნიშვნელობას იძენს რაციონალური საფინანსო-სამეურნეო საქმიანობა. ამიტომ მიუკერძოებლად და მწვავედ განიხილავდნენ იმას, თუ როგორ სრულდება ქალაქ გორში და მის რაიონში, საქართველოს სსრ საათობრის სახელმწიფო კომიტეტის სისტემაში და თბილისის ფოლად-თუჯსამსხმელო ქარხანაში საქართველოს სსრ მინისტრთა საბჭოს მიმდინარე წლის 13 მაისის გადაწყვეტილება რესპუბლიკის სახალხო მეურნეობის ფინანსური მდგომარეობის გაჯანსაღების ღონისძიებათა შესახებ. აღინიშნა, რომ აქ უაღრესად არადამაკმაყოფილებელი ტემპით აღმოიფხვრება ეკონომიკისა და ფინანსების გაჯანსაღების საქმეში არსებული ნაკლოვანებანი. პრეზიდიუმმა მკაცრად გააფრთხილა ზემოაღნიშნული სახალხო დეპუტატთა საბჭოების აღმასკომების, სახელმწიფო კომიტეტისა და საწარმოს ხელმძღვანელები, და დაავალა მათ დაუყოვნებლივ განხორციელონ მდგომარეობის გამოსწორების ღონისძიებანი.

განიხილეს საკითხი — „ქალაქ თბილისის ორჯონიკიძის რაიონის სახალხო დეპუტატთა საბჭოს აღმასკომის მუშაობა მის საქვეუწყები ტერიტორიაზე სანიმუშო სანიტარიული სისუფთავისა და წესრიგის დასამყარებლად“. პრეზიდიუმი სჯა-ბაასი გაიმართა იმის თაობაზე, რომ დაუყოვნებლივ გადაიჭრას ეს პრობლემა რესპუბლიკის დედაქალაქის მასშტაბით, დაუბრუნდეს თბილისს სანიმუშო ქალაქის კარგი სახელი, აღდგეს ამ მხრივ დაკარგული ტრადიციები. პრეზიდიუმის გადაწყვეტილებით, ქალაქ თბილისის ყველა რაიონში ჩაღდება უკომპრომისო ბრძოლა სისუფთავისა და წესრიგისათვის, საცხოვრებელი უბნების, ქუჩების, პარკებისა და დასვენების ზონების, საწარმო-დაწესებულებების, კულტურის კერების, ვაჭრობის, საზოგადოებრივი კვებისა და საყოფაცხოვრებო მომსახურების ობიექტების სანიმუშო სანიტარიული მდგომარეობისათვის.

პრეზიდიუმის სხდომებზე სისტემატურად მოისმენენ თბილისის საქალაქო აღმასკომის ხელმძღვანელობის ინფორმაციებს საქმის ვითარების შესახებ, რაიაღმასკომების, უწყებების, შრომითი კოლექტივების ხელმძღვანელები, რომლებიც ვერ უზრუნველყოფენ საქვეუწყებო უბნებში სანიმუშო სანიტარიულ მდგომარეობას, პასუხს აგებენ ქალაქის საზოგადოებრიობის წინაშე.

საქართველოს სსრ მინისტრთა საბჭოს პრეზიდიუმმა თავი შეიკავა გადაწყვეტილების მიღებისაგან იმ საკითხზე, რომ ძირეულად გაუმჯობესდეს რესპუბლიკის მოსახლეობის მომარაგება სურსათ-სანოვაგით აგროსამრეწველო კომპლექსის ეფექტიანობის გაძლიერებისა და შემდგომი განვითარების საფუძველზე, აგრეთვე ამ დიდმნიშვნელოვანი დარგის მართვაში და ეკონომიკურ ურთიერთობაში ძირეულ ცვლილებათა საკითხზე.

ნ. ა. ჭითანავას წინადადებით, რომელიც პრეზიდიუმს თავმჯდომარეობდა, ორივე პროექტი დროებით გადადებულია დამატებითი დახვეწისა და სრული ეკონომიკური დასაბუთების მიზნით, რათა იქ მოცემული პარამეტრები სრულად აკმაყოფილებდეს შშრომელთა მოთხოვნილებებს. საქმე ეხება მეცამეტე ხუთწლედის დამლევისათვის სასოფლო-სამეურნეო წარმოების მოცულობის გაზრდას მრავალი ასეული მილიონი მანეთით, ერთ სულ მოსახლეზე ხორცის, რძის, კვერცხის, კარტოფილის, მცენარეული ზეთების, სხვა ძირითადი სასურსათო პროდუქტების, ხილის, ბაღჩეული კულტურებისა და ბოსტნეულის მოხმარების მნიშვნელოვან გაზრდას.

ყველა ეს საკითხი ზედმიწევნით იქნება გათვალისწინებული, დამატებითი ღონისძიებებით განმტკიცებული, და უახლოეს ხანს კვლავ წარადგენენ რესპუბლიკის მთავრობის განსახილველად.

დამტკიცებულია 2005 წლამდე ქალაქ-კურორტის ბორჯომის განვითარების გენერალური გეგმა, ქალაქ ქუთაისის საზღვრები, მოწესრიგებულია მათს ტერიტორიაზე საქალაქო და ინდივიდუალური შენებლობის და მიწათსარგებლობის აქტების ზუსტად დაცვის საკითხები.

რესპუბლიკის სულ უფრო მეტი სამინისტრო, უწყება და შრომითი კოლექტივი იღებს უცხოელთა ფირმებთან ერთობლივი საწარმოების შექმნის უფლებას. პრეზიდიუმმა განიხილა და დამტკიცა რესპუბლიკის ჯანმრთელობის დაცვის სამინისტროს, სპორტკომიტეტის, საქართველოს „აგრომრეწვშენის“ საპროექტო ინსტიტუტის და სხვა ორგანიზაციების წინადადებანი იტალიის, გერმანიის ფედერაციული რესპუბლიკის, ამერიკის შეერთებული შტატების და კანადის, არაბთა გაერთიანებული სამიროების ფირმებთან თანამშრომლობის შესახებ.

სხვა აქტუალური სოციალურ-ეკონომიკური პრობლემების გადაჭრასთან ერთად პრეზიდიუმმა მიიღო დადგენილებანი საქართველოს საზღვარგარეთის ქვეყნებთან მეგობრობისა და კულტურული თანამშრომლობის საზოგადოების მატერიალურ-ტექნიკური ბაზის განმტკიცებისა და განვითარების, საერთაშორისო არასამთავრობო ორგანიზაციის „სამეცნიერო-კულტურული საერთაშორისო ცენტრი — მსოფლიო ლაბორატორია“ საქართველოს ფილიალის, აგრეთვე რუსთაველის ეროვნულ-პატრიოტული საზოგადოებასთან გულმოწყალების ასოციაციის „ჯანახეთის“ შექმნის შესახებ; დაამაყოფილა საზოგადოებრიობის შუამდგომლობა საქართველოს სსრ მეცნიერებათა აკადემიის წევრ-კორესპონდენტის შ. გ. ნაგახიზაციისათვის. (ᲡᲐᲥᲘᲜᲤᲝᲠᲛᲘ).

ᲡᲐᲥᲐᲠᲗᲕᲔᲚᲝᲨᲘ მომხდარი სტიქიური უბედურების გამო აჭარისა და სვანეთის რაიონებიდან ჩამოსახლებულთათვის მიმდინარე სამშენებლო სამუშაოებში სტუდენტთა და მოსწავლეთა აქტიურად ჩაბმის მიზნით, აგრეთვე იმასთან დაკავშირებით, რომ რესპუბლიკის სოფლის მეურნეობაში შექმნილი ვითარების გამო აუცილებელია უფროსკლასელთა მასობრივი მონაწილეობა მთელი რიგი რაიონების სასოფლო-სამეურნეო სამუშაოებში და ამასთან ერთად საჭიროა ხანმოკლე დასვენების მიცემა იმ სტუდენტებისა და მოსწავლეებისათვის, რომლებმაც ზაფხულის პერიოდში უკვე იშრომეს, საზოგადოებრიობის მიერ ამ საკითხზე მრავალჯერ გამოთქმული წინადადებების გათვალისწინებით, საქართველოს სსრ მინისტრთა საბჭომ დაადგინა: რესპუბლიკის ყველა ტიპის სასწავლებლებში, როგორც გამონაკლისი, სასწავლო წელი 1 სექტემბრის ნაცვლად დაიწყოს 2 ოქტომბერს.

რესპუბლიკის სამინისტროებსა და უწყებებს, სახალხო დეპუტატთა საქალაქო და რაიონული საბჭოების აღმასკომებს დაევალათ, გათვალისწინებულ დავალებათა შესაბამისად, საქართველოს ალკკ ცენტრალურ კომიტეტთან ერთად უზრუნველყონ სტუდენტთა და მოსწავლეთა რაზმების მიღება, დასაქმება და მათთვის საჭირო საყოფაცხოვრებო პირობების შექმნა.

გათვალისწინებულია აგრეთვე მთელი რიგი ღონისძიებები ამ პერიოდში მოსწავლე და სტუდენტი ახალგაზრდობის დასვენების ორგანიზაციისათვის. (ᲡᲐᲥᲘᲜᲤᲝᲠᲛᲘ).

ᲡᲐᲥᲐᲠᲗᲕᲔᲚᲝᲡ ᲡᲡᲠ ᲛᲘᲜᲘᲡᲢᲠᲗᲐ ᲡᲐᲑᲭᲝᲨᲘ

ᲡᲡᲠ ᲙᲐᲕᲨᲘᲠᲘᲡ ᲡᲐᲮᲐᲚᲮᲝ ᲓᲔᲞᲣᲢᲐᲢᲗᲐ ᲧᲠᲘᲚᲝᲑᲘᲡ ᲙᲝᲛᲘᲡᲘᲐᲨᲘ

6-12 ᲐᲒᲕᲘᲡᲢᲝᲡ თბილისში მუშაობდა სსრ კავშირის სახალხო დეპუტატთა ყრილობის ქალაქ თბილისში 1989 წლის 9 აპრილს მომხდარი ამბების გარემოებათა გამომძიებელი კომისია. კომისიის მუშაობის მიზანი იყო, მიეღო დამატებითი მონაცემები და დაეზუსტებინა ზოგიერთი გარემოება. სამუშაო სხდომების დროს კომისიამ მოისმინა მთელ რიგ მოწმეთა ჩვენებები და შეისწავლა დამატებითი მასალები. სახალხო დეპუტატთა კომისია საქართველოს უმაღლესი საბჭოს პრეზიდიუმის კომისიასთან მუდმივი კონტაქტით მუშაობდა.

დასასრულ კომისიის წევრები ეწვევნენ საქართველოს კომპარტიის ცენტრალური კომიტეტის პირველ მდივანს გივი გუმბარიძეს და საქართველოს უმაღლესი საბჭოს პრეზიდიუმის თავმჯდომარეს ოთარ ჩერქეზიას.

კომისია მადლობას მოახსენებს ყველას, ვინც დახმარება და ხელშეწყობა აღმოუჩინა.

(ᲡᲐᲥᲘᲜᲤᲝᲠᲛᲘ).

ᲙᲝᲛᲘᲡᲘᲐ ᲛᲣᲨᲐᲝᲑᲡ ᲒᲐᲜᲐᲒᲠᲫᲝᲑᲡ

ᲑᲝᲠᲘᲯᲘ სხდომა გამართა მესხეთელ თურქთა მოსახლეობის პრობლემების შემსწავლელმა დეპუტატთა კომისიამ, რომელიც სსრ კავშირის სახალხო დეპუტატთა ყრილობის დადგენილებისამებრ შეიქმნა. კომისიის მიერ გაწეული მუშაობის შესახებ ინფორმაციით გამოვიდა ამ კომისიის თავმჯდომარე, სსრ კავშირის სახალხო დეპუტატი ლ. ა. გორშკოვი.

შექმნის დროიდან კომისიამ გაანალიზა და განაზოგადა მთელი რიგი მასალები და წინადადებანი, რომლებიც წარმოადგინეს მოკავშირე რესპუბლიკებმა, ცენტრალურმა სამინისტროებმა და უწყებებმა, სამეცნიერო დაწესებულებებმა.

კომისიის წევრები იყვნენ თურქი კომპაქტური ბინადრობის ადგილებში, მათ შორის უზბეკეთისა და ყაზახეთის სს რესპუბლიკებში, ჩრდილოეთ კავკასიის მხარეებსა და ავტონომიურ რესპუბლიკებში, აგრეთვე რუსეთის ფედერაციის კურსკის, ვორონეჟისა და ბელგოროდის ოლქებში, სადაც დღეს თავშესაფარი ჰპოვეს ფერღანის ოლქიდან ცნობილი ტრაგიკული ამბების შემდეგ გახიზნულმა ოჯახებმა. ყველგან ეწყობოდა შეხვედრები მოსახლეობასთან, ადგილობრივი საბჭოთა და პარტიული ორგანოების წარმომადგენლებთან.

რუსეთის ფედერაციის ოლქებში, რომლებიც მესხეთელი თურქების დროებით დასაბინავებლად გამოიყო, მათ ეძლევათ საცხოვრებელი, სამუშაო, უწევენ მატერიალურ დახმარებას, უზრუნველყოფენ სამედიცინო მომსახურებით. მაგრამ ეს ყველგან საკმაოდ ოპერატიულად როდი კეთდება. საჭიროდ არის მიჩნეული შემოდგომა-ზამთრის პერიოდის დადგომამდე გადაწყვიტონ ადამიანთა მოწყობა-დაბინავებასთან დაკავშირებული ყველა საკითხი.

კომისიამ ცნობად მიიღო, რომ უზბეკეთის კომპ

ხ[illegible]ელოს კომპარტიის ცენტრალური კ[illegible]ტის პლენუმის შესახებ

ავტორიტეტს საქმე განამტკიცებს

გვესაუბრება საქართველოს კომპარტიის ყაზბეგის რაიკომის პირველი მდივანი ჯუმბერ გომიაშვილი

დღეს ჩვენს ქვეყანაში მიმდინარე გარდაქმნის მძლავრმა პროცესმა განსაკუთრებულად მნიშვნელოვანი ამოცანები წამოსწია რაიონული პარტიული ორგანიზაციის წინაშე.

ფართოა იმ საკითხების სპექტრი, რომელთა გადაწყვეტაზე დღენიადაგ ზრუნავენ პარტიის ყაზბეგის რაიკომი, პირველადი პარტიული ორგანიზაციები. კომუნისტები, პირველ რიგში ეს არის მუშაობის ახალი ფორმებისა და მეთოდების ძიება და დანერგვა, დემოკრატიული, პლურალისტული, ეკოლოგიური პრობლემების გადაწყვეტა. დისციპლინის განმტკიცება, სოციალური ინფრასტრუქტურის განვითარება, მომხმარებელთა და საზოგადოებრივი შეგნების ამაღლება. ამ ამოცანების გადაჭრაზე რომ ემუშაობთ, ცხადია, უწინარესად, რესპუბლიკაში დაგროვილი პარტიულ-პოლიტიკური მუშაობის გამოცდილებას ვეყრდნობით. პარტიის რაიკომის ბიუროს წევრებმა და აპარატის წარმომადგენლებმა, პარტიულმა აქტივმა უარყვეს კაბინეტური სტილი, უფრო ხშირად მიდიან ადგილებზე, პრაქტიკულ დახმარებას უწევენ პირველადს ორგანიზაციებს, დიალოგს ემართავთ მშრომელებთან, ყოველნაირად ვცდილობთ, მივაღწიოთ მიღებულ გადაწყვეტილებათა ქმედითობას.

რაიონის პარტიული ორგანიზაციის დიდი ძალისხმევა მიმართულია მირითადი დარგის — სოფლის მეურნეობის შემდგომი განვითარების დასაჩქარებლად, ეკონომიკური ძლიერების განმტკიცებასა და სასურსათო პროგრამის განხორციელებაში რაიონის წვლილის გაზრდისაკენ. ფართო გაჯანება ჰპოვა მუშაობის საარენდო-იჯარულმა ფორმამ, ამჟამად ეს პროგრესული წესი მეცხვარეობის უმრავლეს საწარმოო ბრიგადებშია დანერგილი.

დაბა ყაზბეგის კოლმეურნეობას სათავეში ჰყოდა პარტიის ყაზბეგის რაიკომის სოფლის მეურნეობის განყოფილების გამგე თ. ალიბეგაშვილი. იგი სიახლისათვის დაუცხრომელი მებრძოლია. მისი თაოსნობით კოლმეურნეობა მთლიანად გადადის არენდულ იჯარაზე. გარდა სოფლის მეურნეობისა, სიახლემ სხვა საწარმოებიც და ობიექტებიც მოიცვა. კერძოდ, ეს არის სასტუმრო „ინტურისტი“, გუდაურის ტურისტული კომპლექსის ობიექტები და ა. შ. ცვლილებათა სიკეთეს უკვე ვგრძნობთ. შარშან რაიონმა წარმატებით შეასრულა გეგმები სახალხო მეურნეობის თითქმის ყველა დარგში, მათ შორის სოფლის მეურნეობაშიც. მიმდინარე წლის პირველ ნახევარში შარშანდელ შესაბამის პერიოდთან შედარებით. საწარმოო მაჩვენებლები გაიზარდა.

სამეურნეო დარგში წარმატებანი მნიშვნელოვანწილადაა დამოკიდებული იმაზე, თუ როგორ ვიზრუნებთ მოსახლეობის მოთხოვნილების დაკმაყოფილებისათვის. ამ მხრივ ადრეც ბევრს ვლაპარაკობდით, მაგრამ ცოტას ვაკეთებდით. სწორედ ამაშიც უნდა ვეძიოთ ჩვენი ხალხმრავალი სოფლების დაცარიელების მიზეზები. უკანასკნელად პარტიულმა, საბჭოთა და სამეურნეო ორგანოებმა გამოიღეს ხელი, ყველაფერს ვაკეთებთ საიმისოდ, რომ გაიზარდოს ასიგნებანი სოციალური ინფრასტრუქტურის განვითარებისათვის. საწარმოთა და მეურნეობათა ეკონომიკური და ფინანსური განმტკიცებაც მოგვცემს საშუალებას მეტი თანხები დავაბანდოთ ამ სფეროში, ფართოდ განვავითაროთ სამეურნეო წესით მშენებლობა.

მრავალმა ადამიანმა შეება იგრძნო, როცა დაბაში თორმეტბინიანი საცხოვრებელი სახლი აშენდა. სოფელ არშის მცხოვრობთ სიხარული არგუნა საშუალო სკოლის ახალმა ნაგებობამ, ხოლო გარბანელებმა ახალი ბაგა-ბაღის გახსნა იზეიმეს. კობის, ყანობის, ხურთისის მკვიდრთა სახლებში ტელეეკრანი აციმციმდა, ხოლო სოფელ ფაწმეტში ცისფერი ალი აინთო. მალე ასეთი სიხარული ხევსურთა სოფელ ჯუთასაც ეწვევა. დაბა ყაზბეგსა და სოფელ სიონში ახალი წყალსადენები გაიყვანეს. მალე უფროობა აღარ დატახავთ სოფლებს: ცდოს, ართხმოს, თრუსოსა და ჯუთას მშრომელებს, სადაც დაჩქარებით მიმდინარეობს გზების სარეკონსტრუქციო სამუშაოები. რაიონში ერთგვაროვად გამოეცოცხლდა კულტურულ-საგამანათლებლო მუშაობა ახალგაზრდული კლუბის გახსნით, სპორტული მოედნებისა და პარკების შექმნით დაბა ყაზბეგსა და აჩხოტში.

გაფართოვდა ჩვენი კულტურის ერთ-ერთი მნიშვნელოვანი კერა — მხარეთმცოდნეობის მუზეუმი. რაიონის ცხოვრებაში ერთ-ერთი მნიშვნელოვანი მოვლენა იყო დადუმებული ყაზბეგის სიონის ტაძრის გაცოცხლება, რასაც პირველ ყოვლისა, ჩვენი რესპუბლიკის ხელმძღვანელობას და რაიონის სახელოვან შვილს, სრულიად საქართველოს პატრიარქს, უწმინდესსა და უნეტარეს ილია მეორეს ეუმადლით.

თანამედროვეობა საყოფაცხოვრებო და სავაჭრო მომსახურების მაღალ დონეს მოითხოვს. ამ მხრივაც გადაიდგა ნაბიჯები, დაბა ყაზბეგში ახლა შესანიშნავი საყოფაცხოვრებო მომსახურების კომბინატი გვაქვს, სადაც ჩინებული ტექნიკა დამონტაჟდა. სნოსა და სიონში მოქმედებენ კომპლექსური მიმღები პუნქტები, რაიონის ეკონომიკის განმტკიცებაში თავის წვლილს შეიტანს სოფელ გველეთში ახლად ამოქმედებული ადგილობრივი ძვირფასი ქვის — დიაბაზის დასამუშავებელი საამქრო, ერთობაშად დაბასა და სოფლებში გაიხსნა ახალი სავაჭრო და საზოგადოებრივი კვების ობიექტები, მათ შორის უალკოჰოლო სასმელების კაფე-ბარი, სადაც დასვენების დღეებში ეწყობა ახალგაზრდობის შეხვედრები, დისპუტები, დიალოგები, რაც ესოდენ საჭიროა ინინტრო, ვფიქრობთ, მეტად უნდა ზრუნავდნენ კადრების მომზადება-გადამზადებისათვის.

ზედმეტია იმაზე ლაპარაკი, რა უბედურება დაატეხა თავს მიგრაციამ ხევის მოსახლეობას. ამჟამად რაიონის მშრომელთა ერთსულოვანი მისწრაფებაა, რაც უნდა დაუჯდეთ, შეაჩერონ იგი. ხევმა არა მარტო უნდა იარსებოს, არამედ უნდა აღორძინდეს, აყვავდეს. ზოგიერთი ორგანიზაციის ნორმალური არსებობისათვის მუშაული მოძმე ჩრდილო ოსეთიდან და საქართველოს სამხედრო გზაზე მდებარე ქართული სოფლებიდან მოგვყავს.

მიგრაციის შეწყვეტის ერთ-ერთ ზომად გვესახება აგრეთვე საქართველოს სამხედრო გზის კობი-ჭლეთის მონაკვეთზე საავტომობილო გვირაბის გაჭრა. ეს მოხვეთა მრავალი თაობის ოცნებაა. ეს საკითხი მწვავედ წამოიჭრა ყაზბეგის 31-ე რაიონულ პარტიულ კონფერენციაზე. ახლა იგი დასმულია საქართველოს კომპარტიის ცენტრალური კომიტეტისა და რესპუბლიკის მთავრობის წინაშე და, ვფიქრობთ, წარმატებით გადაწყდება. დიდ იმედად გვესახება აგრეთვე მთიანი აჭარის მოსახლეობის ერთი ნაწილის ჩვენი რაიონის თრუსოს ხეობის მიტოვებულ სოფლებში დასახლება. ამ ღონისძიებას ყველანაირად შევუწყობთ ხელს. მაშინ ჩვენს ოცნებას — კვლავაც ხალხმრავალი ვიხილოთ საქართველოს ეგზოტიკური კუთხე — ხევი, განხორციელება უწერია.

რაიონის წინაშე მდგომი პრობლემების გადაჭრა ბევრწილად დამოკიდებულია პირველადი ბეგრის დაედო პარტიული სასჯელი. ახლა, როგორც არასდროს, საჭიროა ყველაფერი ვიღონოთ პარტიის ავტორიტეტის ამაღლებისათვის, კომუნისტის წმიდათაწმიდა სახელისათვის. ბოლო დროს ხშირად ეწყობა ღია პარტიული კრებები, რომელთაც უპარტიო მშრომელთა დიდი მასა ესწრება და სიტყვებითაც გამოდიან, უფრო ეფექტიანი გახდა კომუნისტების ანგარიშების მოსმენა კრებებზე, მათ საქმიანობას საჭირო ყურადღებას უთმობს რაიონული გაზეთი „დარიალი“. კერძოდ, გაზეთში გამოქვეყნდა გორისციხის კოლმეურნეობის ზოოტექნიკოსის, კომუნისტ ი. ზილინაშვილის თაოსნობა, რომელმაც უარი თქვა თანამდებობაზე, სათავეში ჩაუდგა მეცხვარეობის საარენდო ბრიგადას და კიდეც გაამართლა ნდობა. მისმა ბრიგადამ შარშან 70 ათას მანეთ მოგებას მიაღწია.

რაიონის სახალხო მეურნეობის დარგების შეზღუდულობა რთული ამოცანების წინაშე აყენებს პარტიულ, საბჭოთა და სამეურნეო ორგანოებს. ისინიც დაუცხრომლად ცდილობენ გამონახონ საშუალებანი ეკონომიკური პოტენციალის გასაძლიერებლად, ეფექტიანად გამოიყენონ ადგილობრივი მატერიალური რესურსები. ყაზბეგის, სიონისა და კობის კოლმეურნეობებში საყოფაცხოვრებო მომსახურების კომბინატთან იქმნება ქვის დამუშავებელი და სახერხი დამხმარე საწარმოები, ყაზბეგის კოლმეურნეობაში შეიქმნა საკალმახე დამხმარე მეურნეობა, კლიენტი ეტანება ადგილობრივი მრეწველობის კომბინატის ერთ-ერთ საამქროში შეკერილ მოხვევური მატყლის ლეიბებსა და სახნებს. ამ მხრივ მუშაობას კვლავაც ინტენსიურად გავაგრძელებთ, რადგან იგი ხელს უწყობს რაიონის ეკონომიკის გაძლიერებას, ადგილობრივი შრომითი რესურსების დასაქმებას.

მიმდინარე გარდაქმნის პროცესში სხვებთან ერთად აქტიურად მონაწილეობენ კომკავშირლები და ახალგაზრდები. პარტიის რაიკომი ცდილობს ყოველმხრივ შეუწყოს ხელი მათს თაოსნობებს. ზემოთ ჩამოთვლილი კულტურისა და მომსახურების სფეროს ობიექტები ძირითადად მათი ინიციატივითა და უშუალო მონაწილეობით შეიქმნა. კომკავშირლებმა გამოიჩინეს თაოსნობა განაგრძონ მაგ-აპაპათა ტრადიციები, მათ მიაშურეს მეცხვარეობის ფერმებს და შექმნეს მეცხვარეთა დამხმარე ბრიგადები.

ვფიქრობთ, სკკპ წესდებაში შეტანილმა ცვლილებებმა საგრძნობლად აამაღლა კომკავშირის ავტორიტეტიც. შარშან პარტიის რიგებში 67 კაცი კომკავშირის რეკომენდაციით მივიღეთ. ფართო გასაქანი ჰპოვა კომკავშირში დემოკრატიამ და საჯაროობამ, კომკავშირის რაიკომის პლენუმმა სრული დემოკრატიით აირჩია კომკავშირის რაიკომის მეორე და მესამე მდივნები.

პარტიის რაიკომი ცდილობს უფრო ახლოს მივიდეს ახალგაზრდებთან, ვაწარმოოთ მათთან გულახდილი დიალოგი, მივცეთ აზრთა არა მარტო თავისუფალი გამოთქმის, არამედ წამოჭრილი პრობლემების განხორციელების შესაძლებლობაც. დროა ბოლო მოეღოს ცარიელ დეკლარაციებს; კომკავშირი პარტიის ერთგული თანაშემწეა, ახალგაზრდობა ჩვენი იმედი და მომავალია და ა. შ. ეს დევიზები საქმით უნდა განვახორციელოთ.

ამჟამად ჩვენს საზოგადოებას განსაკუთრებით სჭირდება გამოიჩინოს დიდი გონიერება და მის საფუძველზე შეიმუშაოს მოქმედების ტაქტიკა, რათა ახალგაზრდობას სწორი გზა მიეცეს. სამწუხაროდ, ასეთი რეკომენდაციები იშვიათობაა, ბევრ შემთხვევაში გაუმართლებელია ჩვენი საზოგადოების დუმილი. ამავე დროს აპრილის ტრაგიკულმა დღეებმა მრავალი პრობლემა წამოწია წინა პლანზე, გამოამჟღავნა პარტიული მუშაობის ჩრდილოანი მხარეები, კერძოდ, ცხადყო, რომ უკანასკნელ პერიოდში მოხდა პარტიული ორგანოებისა და საზოგადოების ერთგვარი გამიჯვნა. პარტიულმა ორგანოებმა მზარი უნდა დაუჭირონ ახალგაზრდობის მისწრაფებას აქტიურად მონაწილეობდნენ საზოგადოებრივ ცხოვრებაში, სოციალური და სხვა პრობლემების გადაჭრაში, სწორად წარმართონ მათი ენთუზიაზმი, ჩაუნერგონ მათ დიდი მოქალაქეობრივი პასუხისმგებლობა, თავისი ერისა და ქვეყნის სიყვარული, ასწავლოს დემოკრატიისა და საჯაროობის პირობებში შრომა და ცხოვრება. აი, ასე აგებს ახლა თავის სამოქმედო პროგრამას პარტიის ყაზბეგის რაიკომი და ასე განაწყობს პირველად ორგანიზაციებსაც.

რაიონის პარტიული აქტივი, ყველა კომუნისტი იმედით მოელის საქართველოს კომპარტიის ცენტრალური კომიტეტის პლენუმს, რომელიც განიხილავს საზოგადოებრივ-პოლიტიკური ცხოვრების ყველაზე აქტუალურ საკითხებს.

ესაუბრა **დავით ბიწაძე**,
„კომუნისტის“ საკ. კორ.

აფხაზეთის ავტონომიურ რესპუბლიკაში ვითარება კვლავ დაძაბულია. ეს განსაკუთრებით ოჩამჩირის რაიონში იგრძნობა, სადაც არ მუშაობს ზოგი ორგანიზაცია, დაწესებულება, კოლმეურნეობა და საბჭოთა მეურნეობა. სოფელ ილორში მერვე დღეა შიმშილობას განაგრძობს 21 კაცი.

როგორც ვიუწყებოდით, ამ დღეებში აფხაზეთის ქალაქებსა და რაიონულ ცენტრებში იკრიბებიან მშრომელთა კოლექტივების წარმომადგენლები, იმართვება აქციის კრებები, რომლებზეც ბჭობენ აფხაზეთში დატრიალებულ ტრაგედიასა და მომდევნო მოვლენებზე.

ამგვარი კრება გაიმართა ჭ. ტყვარჩელშიც. 4 აგვისტოს აქ სამუშაოდ არ გამოვიდნენ შრომითი კოლექტივები. აქტივის კრებაში მონაწილეობდნენ პარტიული, პროფკავშირული, კომკავშირული და სხვა საზოგადოებრივი ორგანიზაციების და კოლექტივების წარმომადგენლები, სამეურნეო ხელმძღვანელები, სახალხო დეპუტატები. განიხილეს საკითხი: „აფხაზეთში საზოგადოებრივ-პოლიტიკური სიტუაციასთან დაკავშირებით ტყვარჩელში შექმნილი მდგომარეობისა და ვითარების ნორმალიზაციისათვის კომუნისტების, ქალაქის მშრომელთა ამოცანების შესახებ“.

— სოხუმში, გულრიფშისა და ოჩამჩირის რაიონებში 15-16 ივლისს მომხდარმა მოვლენებმა ტყვარჩელზეც იქონია გავლენა, — თქვა საქართველოს კომპარტიის ტყვარჩელის საქალაქო კომიტეტის პირველმა მდივანმა დ. ფილიამ, — ვითარება თანდათან მწვავდებოდა, ვრცელდებოდა ჭორები, რომლებიც გზა-კვალს უბნედა ტყვარჩელელებს. თანაც, არ გაგვაჩნდა რესპუბლიკაში შექმნილი ვითარების უტყუარი ინფორმაცია. მიუხედავად ამისა, ქალაქის მცხოვრებნი არ წამოვგნენ პროვოკატორებისა და წამქეზებელთა ანკესს.

დ. ფილიამ შეკრებილთ ამცნო, თუ რა ზომებს მიმართავენ ამჟამად ქალაქში ვითარების მოსაგვარებლად. კომუნისტებს, ქალაქის ყველა მშრომელს მან სიმშვიდისკენ, შერიგებისაკენ მოუწოდა.

სიტყვით გამოსულმა ვ. ი. ლენინის სახელობის შახტის სამთო ოსტატმა გ. ადლეიბამ თქვა, რომ პარტიის საოლქო კომიტეტის ბიუროს წევრები რატომღაც საჯაროდ არ გამოთქვამენ თავიანთ აზრს ამ მოვლენებზე. მანვე აღნიშნა, რომ 4 აგვისტოს ქალაქში ცამოცხადებული გაფიცვა სიკეთეს არ მოუტანს არავის. ეს მეთოდი ხელს უშლის შრომის რატომ, გავლენას ანდენს მეშახტეთა ხელფასზე.

ტყვარჩელის რაიონული თბოელექტროსადგურის პარტიული ბიუროს მდივანმა ო. ციკოლიამ ილაპარაკა საწარმოს მუშაობის შეფერხებებზე. ამ მხრივ განსაკუთრებით მძიმე მდგომარეობა იყო ივლისში, თუმცა ვითარება არც აგვისტოში შეცვლილა, თქვა მან.

ჩემი ოჯახი მრავალეროვანია, — თქვა მე-5 საშუალო სკოლის სასწავლო ნაწილის გამგემ ა. ქუჩუბერიამ, — ქართველი, აფხაზი, თათარი, ბერძენი... როგორ მირჩევთ, ვინ გამოვარჩიო მათგან, ვინ შევიყვარო და ვინ არა. ჩემთვის, დედისათვის ხომ ყველა ერთნაირად ძვირფასია? შექმნილი ვითარებიდან გამოსავალი მხოლოდ ერთია: შერიგება.

აქტივის კრებაზე სიტყვით გამოვიდნენ აგრეთვე მეორე შახტის ზეინკალი, საქართველოს სსრ უმაღლესი საბჭოს დეპუტატი ე. კვარუშია, სამამულო ომისა და შრომის ვეტერანთა საბჭოს თავმჯდომარე კ. არშბა, საგაფიცვო კომიტეტის წევრი, ინჟინერი ი. გაბისონია, ქარხანა „ზარიას“ დირექტორი რ. ლასურია, სამგზავრო ავტოსატრანსპორტო საწარმოს დირექტორი ა. არშბა, „ტყვარჩელის“ მაღაროთასამმართველოს კომკავშირის კომიტეტის მდივანი რ. ბიგვავა, ამავე სამმართველოს თავადური ინჟინერი რ. ხვინგია, საქალაქო საბჭოს აღმასკომის თავმჯდომარის მოადგილე დ. ტყებუჩავა და სხვები.

აფხაზეთის ასსრ მინისტრთა საბჭოს თავმჯდომარემ გ. ანჩაბაძემ დაწვრილებით ილაპარაკა ავტონომიურ რესპუბლიკაში შექმნილ საზოგადოებრივ-პოლიტიკურ ვითარებაზე. მან თხოვნით მიმართა აფხაზეთის ინდუსტრიული ცენტრის — ტყვარჩელის მშრომელებს ყველაფერი იღონონ ეროვნებათაშორისი ურთიერთობის მოსაწესრიგებლად, შერიგების გზების გამოსანახად, დაირაზმონ საწარმოო ბრიგადების უთუო შესრულებისათვის.

შემდეგ კრების მონაწილეებს ესაუბრა საქართველოს კომპარტიის ცენტრალური კომიტეტის ბიუროს წევრობის კანდიდატი, ჰარტიის აფხაზეთის საოლქო კომიტეტის პირველი მდივანი ვ. ხიშბა, რომელმაც თქვა, რომ საჭიროა ახალგაზრდებთან მეტი ურთიერთობა, კონტაქტები, მათ უნდა განვუმარტოთ შექმნილი ვითარება, მისი სირთულე. დღეს ყველაზე მთავარი ის არის, — თქვა ვ. ხიშბამ, — მოვაწესრიგოთ მდგომარეობა, აღარ დავუშვათ ახალი კონფრონტაცია.

გ. ანჩაბაძემ და ვ. ხიშბამ პასუხი გასცეს მრავალ შეკითხვას.

კრებამ მიიღო რეზოლუცია, რომელიც ქალაქში ვითარების შემდგომ ნორმალიზაციას ითვალისწინებს, აგრეთვე მიმართავა აფხაზეთის მოსახლეობისადმი.

კრების შემდეგ ხელმძღვანელი მუშაკები შეხვდნენ საგაფიცვო კომიტეტის წევრებს და განიხილეს მათი მოთხოვნები. ყოველ ამ მოთხოვნას კონკრეტული პასუხი გაეცა. რაც შეატყობინეს ქალაქის საზოგადოებრიობას.

კომიტეტმა მიიღო გადაწყვეტილება — განაახლოს ქალაქის საწარმოთა მუშაობა.

დღეისათვის ტყვარჩელის ყველა საწარმო მუშაობს.

იოსებ გოგბეჩია,
„კომუნისტის“ საკუთარი კორესპონდენტი.

აფხაზეთის ავტონომიური რ.

ვითარების ნორმალიზაციის სულისკვეთებით

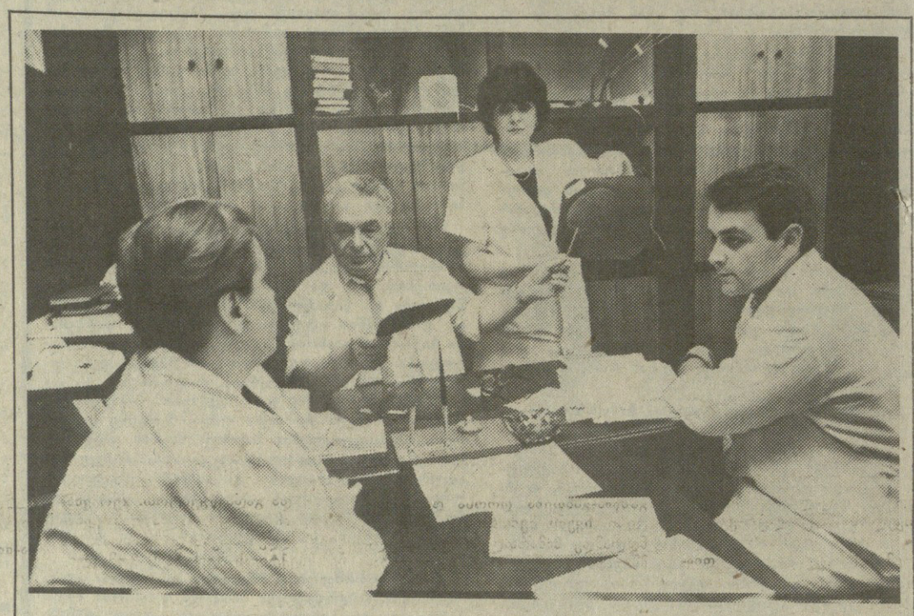

ჯანმრთელობის დაცვის სიახლენი

მცხეთაში გაიხსნა საქართველოს ჯანმრთელობის დაცვის სამინისტროს სამეურნეოანგარიშიანა სამმართველოსთან არსებული სამედიცინო კოოპერაციული firma „ფანასკერტელის“ ფილიალი. ახლა თბილისის საბაზო პოლიკლინიკასთან, რომელიც დავით აღმაშენებლის პროსპექტზე № 115 სახლია, და არმაზის სპორტულ-გამაჯანსაღებელ კომპლექსთან ერთად მას დღეში შეუძლია მოემსახუროს 500-მდე პაციენტს.

— ჩვენი firma დიაგნოსტიკისა და ყოველგვარი სენით დაავადებული პირების მკურნალობის დიდი ეფექტიანობის გარანტიას იძლევა, — გვითხრა მისმა გენერალურმა დირექტორმა სოსო თავხელიძემ. — „ფანასკერტელში“ არის უმაღლესი კატეგორიის ასამდე სპეციალისტი, — პროფესორები, დოცენტები, მედიცინის მეცნიერებათა დოქტორები და კანდიდატები. პაციენტთა მიღება ისეა ორგანიზებული, რომ ჩვენთან მოხვედრა შეიძლება პრაქტიკულად ყოველ დღეს და საათზე.

მათ მუშაობაში დიდად ეხმარება თანამედროვე სამედიცინო ტექნიკით აღჭურვილი ლაბორატორიები. არის სიახლეც — სპეციალური ექსპრესაბინეტი, სადაც განსაზღვრავენ ორსულობის ადრეულ ვადებსა და მამაკაცთა უნაყოფობას. ბევრი მსურველია ნემსრეფლექსთერაპიის, მინუალური თერაპიის, წვრტილოვანი მასაჟის, ჩინური სამკურნალო ტანვარჯიშის უშუსა და ცი-გუნის, კატრეფსთერაპიის კაბინეტებში მოსახვედრად. ჩვენი აზრით, ნაკლებად მნიშვნელოვანი არ ოდია სისხლის აღებისა და ინექციების დროს ერთჯერადი შპრიცების, ნემსისა და საარიფიკატორის გამოყენება.

„ფანასკერტელის“ სპეციალისტებს საკმიანი ურთიერთობა აქვთ ქვეყნის ბევრ ექიმთან. კონტაქტები დამყარებული აქვთ სახლვარგარეთელ კოლეგებთანაც — ჩინეთში, ისრაელში, პოლონეთში, ავსტრიაში, ამერიკის შეერთებულ შტატებში.

სურათზე: არჩევენ რთულ დაავადებას. ცენტრშია firmis მთავარი ექიმი გურამ ხაჭაპურიძე.

(საქინფორმის ფოტო).

საქართველოს სსრ შინაგან საქმეთა სამინისტრო იუწყება

გაანალიზებულია მიმდინარე წლის 7 თვეში რესპუბლიკის შინაგან საქმეთა ორგანოებისა და ქვეგანაყოფების მუშაობის შედეგები. შარშანდელი წლის ანალოგიურ პერიოდთან შედარებით, ყველა ხახით რეგისტრირებულ დანაშაულობათა საერთო რიცხვი გაიზარდა 3,9 პროცენტით, ხოლო მძიმე სახეობებისა — 13 პროცენტით. სისხლის სამართლის სამმებროს ხახით რეგისტრირებულ დანაშაულობათა რიცხვი გაიზარდა 10,7 პროცენტით, მძიმე დანაშაულობათა — 28,1 პროცენტით, იმატა დანაშაულობათა რიცხვმა აფხაზეთის ასს და აჭარის ასს რესპუბლიკებში, სამხრეთ ოსეთის ავტონომიურ ოლქში, ქალაქებში რუსთავში, ქუთაისში, წყალტუბოში, ზუგდიდში, ახალციხის, ქარელის, კასპის, ლანჩხუთის, ხობის და მთელ რიგ სხვა რაიონებში, აგრეთვე ტრანსპორტზე.

განსაკუთრებულ შეშფოთებას იწვევს მოქალაქეთა სიცოცხლისა და ჯანმრთელობის წინააღმდეგ ჩადენილ დანაშაულობათა ზრდა. განზრახ მკვლელობისა და მკვლელობის მცდელობის რიცხვი გაიზარდა 18,2 პროცენტით. 16,4 პროცენტით იმატა სხეულის მძიმე დაშავების რიცხვმა და 22 პროცენტით — გაუპატიურებისა და მისი მცდელობის რიცხვმა.

არასასიკეთო სიტუაცია იქმნება ქონებრივ დანაშაულობათა წინააღმდეგ ბრძოლაში. მაგალითად, ყაჩაღობის, ძარცვისა და პირადი ქონების ქურდობის რიცხვი გაიზარდა შესაბამისად 31,8; 28,2 და 10,6 პროცენტით, ხოლო სახელმწიფო და საზოგადოებრივი ქონების ქურდობისა — 43,1 პროცენტით.

საგანგაშო სიტუაცია შეიქმნა რესპუბლიკაში დანაშაულობათა ისეთ სახეობასთან დაკავშირებით, როგორიცაა იარაღის გატაცება. თუ შარშან 7 თვეში 2 სისხლის სამართლის საქმე აღიძრა, მიმდინარე წელს აღძრულია 56 საქმე. აქ აისახა ამბები, რომლებიც მოხდა აფხაზეთის ასს რესპუბლიკასა და დასავლეთ საქართველოს ზოგიერთ რაიონში, სადაც თავს დაესხნენ მილიციის რაიგანყოფილებებს, გასამხედროებული დაცვის საგუშაგოებსა და სხვა დაწესებულებებს იარაღის გატაცების მიზნით. ამის შედეგად 30,3 პროცენტით გაიზარდა იარაღის უკანონო ტარების, შენახვისა და დამზადების ფაქტების რიცხვიც.

განსაკუთრებულ შეშფოთებას იწვევს არასრულწლოვანთა შორის დანაშაულობათა ზრდა. მათ მიერ ჩადენილ დანაშაულობათა რიცხვი 36,1 პროცენტით გაიზარდა.

6,6 პროცენტით იმატა საზოგადოებრივ ადგილებში ჩადენილ დანაშაულობათა, მათ შორის 17,6 პროცენტით — ქუჩებში ჩადენილ დანაშაულობათა რიცხვმა. მნიშვნელოვნად გაზრდა ავტოსატრანსპორტო საშუალებათა გატაცება, რომლის ზრდამ 66,5 პროცენტი შეადგინა.

გართულდა ვითარება რესპუბლიკის ავტოგზებზე. ავტოავარიების საერთო რიცხვი (სულ — 12500) გაიზარდა 8,2 პროცენტით, ხოლო საგზაო-სატრანსპორტო შემთხვევებისა, რომლებსაც სიკვდილი მოჰყვა, — 8,1 პროცენტით. არ შემცირებულა არც ავტოავარიებში დაღუპულთა (366 კაცი) და დაშავებულთა (1494 კაცი) რიცხვიც, რომელთა ზრდა

დანაშაულობათა სახეობანი	1988 სულ 7 თვეში	1989 სულ 7 თვეში
სულ დანაშაულობანი	9247	9604
განზრახ მკვლელობა და მკვლელობის მცდელობა	132	156
განზრახ მძიმე სხეულის დაშავება	146	170
გაუპატიურება და გაუპატიურების მცდელობა	41	50
ყაჩაღური თავდასხმა	66	87
ძარცვა	85	109
სახელმწიფო და საზოგადოებრივი ქონების ქურდობა	216	309
პირადი ქონების ქურდობა	1085	1200
საგზაო მოძრაობის წესების დარღვევა — მათ შორის სიკვდილის შედეგით	234	253
იარაღის უკანონო ტარება, შენახვა, დამზადება	122	159
იარაღის დატაცება	2	56
ავტოტრანსპორტის გატაცება	167	278
სოციალისტური საკუთრების დატაცება	886	850
მექრთამეობა	152	107
სპეკულაცია	1152	1208
სავალუტო ოპერაციების დარღვევა	6	5

როგორც 7 თვის მუშაობის შედეგები გვიჩვენებს, თვით შინაგან საქმეთა ორგანოების საქმიანობაში ხარვეზების გარდა, მდგომარეობას ამძიმებს მთელი რიგი სხვა ფაქტორებიც. უპირველეს ყოვლისა, უნდა აღინიშნოს მილიციის მნიშვნელოვანი ძალებისა და საშუალებების გადართვა აფხაზეთის ასს რესპუბლიკაში, დასავლეთ საქართველოს და ქვემო ქართლის ხონის ზოგიერთ რაიონში საზოგადოებრივი წესრიგის დასაცავად.

აფხაზეთის ასს რესპუბლიკაში საზოგადოებრივ-პოლიტიკური ვითარება კვლავ დაძაბულია. უწინდებურად არ მუშაობენ მთელი რიგი სამრეწველო საწარმოები და ორგანიზაციები, ოჩამჩირის რაიონის სოფელ ილორში შიმშილობას განაგრძობს 21 კაცი. განვლილი დღე-ღამის მანძილზე მოქალაქეთა ქცევის განსაკუთრებული რეჟიმის დარღვევისათვის დაკავებულია 155 კაცი.

სამართალდამცავი ორგანოები განაგრძობენ მუშაობას აფხაზეთის ასს რესპუბლიკასა და დასავლეთ საქართველოს რაიონებში მომხდარი ამბების დროს ჩადენილ დანაშაულობათა გახსნისათვის.

ხორციელდება ღონისძიებანი მოსახლეობისათვის იარაღის ჩამოართმევად. სულ 16 ივლისიდან რესპუბლიკაში ჩამორთმეულია 3140 ერთეული ცეცხლსასროლი იარაღი, მათ შორის 9 ტყვიამფრქვევი, 198 ავტომატი, 74 პისტოლეტი, 301 შაშხანა და კარაბინი, 2558 სანადირო თოფი, აგრეთვე 1398 კილოგრამი ასაფეთქებელი ნივთიერება. მუშაობა ამ მიმართულებით გრძელდება.

სამართალდაცვითი ორგანოების მიერ ქვემო ქართლის რაიონებში განხორციელებული ღონისძიებების შედეგად ჯგუფურ მოქმედებაში, რომელმაც დაარღვია საზოგადოებრივი წესრიგი, აქტიური მონაწილეობისათვის დაპატიმრებულია ბოლნისის შინაგან საქმეთა რაიონული განყოფილების სახხანძრო-დამზედველობის განყოფილების უფროსი, შინაგანი სამსახურის მაიორი უ. ალიევი. მის მიმართ აღძრულია სისხლის სამართლის საქმე.

7 აგვისტოს 22 საათზე ქარელის რაიონის სოფელ ქვენატკოცის მახლობლად წინათ ნასამართლევი ს. ბაგაევის დაკავებისას, რომელზეც გამოცხადებული იყო საკავშირო ძებნა ყაჩაღური თავდასხმისათვის, ატყდა სროლა, თავის არეში დაიჭრა მოქალაქე გ. ბერუაშვილი, რომელიც მართავდა მოტოციკლს (მის იტლში იჯდა დანაშავე). ბაგაევმა შეძლო მიმალულიყო. სოფელ ფცის საბჭოთა მეურნეობის ტერიტორიაზე მასსა და ოპერატიულ ჯგუფს შორის, რომელიც მას მისდევდა, ატყდა სროლა, რომლის დროსაც სასიკვდილოდ დაიჭრა ხმაურზე გამოვარდნილი მოქალაქე ო. ბერძენიშვილი. 8 აგვისტოს 15 საათზე დაბა აგარაში ბაგაევი დაიკავეს.

ქალაქ ზუგდიდის საგამოძიებო იზოლატორში, საიდანაც, როგორც ვიუწყებოდით, 180 გამოძიებაში მყოფი პირი გაიქცა, 10 აგვისტოსათვის დაბრუნებულია 128, მიმდინარეობს მუშაობა დანარჩენთა დადგენისა და დაკავებისათვის.

პარტიული, საბჭოთა და სამართალდაცვითი ორგანოები აკონტროლებენ მდგომარეობას რესპუბლიკაში.

საქართველოს სსრ შინაგან საქმეთა სამინისტროს პრესჯგუფი.

ტემპი მატულობს

თბილისი. სამეურნეოთაშორისო ავტოსატრანსპორტო საწარმოს კოლექტივმა მიმდინარე წლის 7 თვის გეგმა გადაჭარბებით შეასრულა. გადაზიდეს და ადრესატებს ჩაბარეს 112 ათასი ტონა სახალხო-სამეურნეო ტვირთი — მეტი, ვიდრე ნაკისრი ვალდებულება ითვალისწინებდა. მოგების ზრდის დავალება კი 108 პროცენტით გაანაღდეს, ამასთან დაზოგეს 8300 ლიტრი ბენზინი და 5200 ლიტრი დიზელის სათბობი.

დაწინაურდნენ მ. ამირანაშვილი, ნ. ქავთარაძე, დ. ჩუბინიძე და სხვა მძღოლები, რომლებიც 7 აგვისტოდან მომავალი თვის ანგარიშში შრომობენ.

ჯანმრთელობის დაცვის სიახლენი

მცხეთაში გაიხსნა საქართველოს ჯანმრთელობის დაცვის სამინისტროს სამეურნეოანგარიშიანა სამმართველოსთან არსებული სამედიცინო კოოპერაციული firma „ფანასკერტელის“ ფილიალი. ახლა თბილისის საბაზო პოლიკლინიკასთან, რომელიც დავით აღმაშენებლის პროსპექტზე № 115 სახლია, და არმაზის სპორტულ-გამაჯანსაღებელ კომპლექსთან ერთად მას დღეში შეუძლია მოემსახუროს 500-მდე პაციენტს.

— ჩვენი firma დიაგნოსტიკისა და ყოველგვარი სენით დაავადებული პირების მკურნალობის დიდი ეფექტიანობის გარანტიას იძლევა, — გვითხრა მისმა გენერალურმა დირექტორმა სოსო თავხელიძემ. — „ფანასკერტელში“ არის უმაღლესი კატეგორიის ასამდე სპეციალისტი, — პროფესორები, დოცენტები, მედიცინის მეცნიერებათა დოქტორები და კანდიდატები. პაციენტთა მიღება ისეა ორგანიზებული, რომ ჩვენთან მოხვედრა შეიძლება პრაქტიკულად ყოველ დღეს და საათზე.

მათ მუშაობაში დიდად ეხმარება თანამედროვე სამედიცინო ტექნიკით აღჭურვილი ლაბორატორიები. არის სიახლეც — სპეციალური ექსპრესაბინეტი, სადაც განსაზღვრავენ ორსულობის ადრეულ ვადებსა და მამაკაცთა უნაყოფობას. ბევრი მს

ამ ორიოდე თვის წინ გამართა საქართველოს დემოგრაფიული საზოგადოების დამფუძნებელი კონფერენცია, განსაზღვრა მომავალი საქმიანობის ძირითადი მიმართულებანი. დელეგატების გამოსვლებში ერთხმად გაისვა ხაზი რესპუბლიკაში შექმნილ მძიმე დემოგრაფიულ ვითარებას, მისი გაჯანსაღებისათვის მთელი ჩვენი საზოგადოების კონსოლიდაციის აუცილებლობას.

ქმნა მართლისა სამართლისა...

ნეგისმიერ პრობლემას მხოლოდ მაშინ გადავჭრით, როცა მისი წარმოშობის ძირ-ფესვს ჩაეწვდებით. საქართველოს დემოგრაფიული პრობლემების წარმოშობა პირდაპირ და ორგანულად უკავშირდება წარსული საუკუნეების საქართველოს ინდუსტრიული განვითარების ეკონომიკურ სტრატეგიას. მან ჩვენი ეროვნული ეკონომიკა თავისი ბუნებრივ-ისტორიული განვითარების გზას აცდინა, რითაც ასაზრდოვა ისეთი დემოგრაფიული დეფორმაციები, როგორიცაა მთის დაცლა, ქართული სოფლების დეპოპულაციის შეუქცევადი პროცესი ბარის სოფლებშიც, და რაც ყველაზე უარესია, ოჯახის, მაწის დაფუძნებული ჩვენი ძველი საკომლო-ფერმერული მეურნეობისა და მთგან გაჩენილი, მოსახლეობის აღწარმოების ეროვნული ტრადიციების და საფუძვლების მოშლა. შედეგად მივიღეთ ის, რომ საქართველოს აბეშონდელი ტერიტორიის ნახევარზე მეტი სამეურნეო-ეთნიკური ათვისების თვალსაზრისით ეროვნული განვითარებისაგან მოწყვეტილი აღმოჩნდა. აქედან გამომდინარეობს დემოგრაფიული პოლიტიკის მთავარი მიზანიც — ძირითადი ეთნოსის მიერ ისტორიულად გათავისებული ტერიტორიის სრული სამეურნეო და დემოგრაფიული ათვისება.

გავბრავლდეთ! — გვესმის მოწოდება ყოველ მხრიდან, მაგრამ მოწოდება მოწოდებად რომ არ დარჩეს, დემოგრაფიული ვითარების გაჯანსაღებას სათანადო მატერიალური ბაზა უნდა შეეუქმნათ.

უწინარეს ყოვლისა ძირეული სოციალურ-ეკონომიკური პრინციპები უნდა შეიცვალოს. ეს კი წარმოებითი ურთიერთობის პრობლემათა კომპლექსს ეხება. ამ კუთხით დადგა პრობლემა სკკ ცენტრალური კომიტეტის მარტის პლენუმზეც, რომლის „...მოსაგალი პუნქტი საწარმო ურთიერთობის გარდაქმნაა“ (მ. გორბაჩოვი). ამასთან მრავალეროვან ქვეყანაში ყველა ეთნიკურ რეგიონს თავისი სამეურნეო-ისტორიული განვითარების თავისებურებით შემოსაზღვრული პრობლემათა წრე აქვს, რომლებსაც გათვალისწინება და ანალიზი სჭირდება და არა ხელოვნური უგულებელყოფა. ეროვნული ეკონომიკის შემქმნის აუცილებლობაც აქედან უნდა იღებდეს საწყისს.

დაუჯერებელია, მაგრამ ფაქტია, რომ წარმოებითი ურთიერთობის პრობლემებს გვერდი აქვს ავლილი პრეასში საპაექროდ გამოქვეყნებულ საქართველოს სსრ საწარმოო ძალთა განვითარებისა და განლაგების სქემის ძირითად დებულებებში, თითქოს წარმოებით ურთიერთობებს არავითარი ზნეშენელობა არ ჰქონდეს საწარმოო ძალთა განვითარებისათვის. საქართველოს დემოგრაფიული საზოგადოება ითვალისწინებს რა საქართველოს სოციალურ-ეკონომიკური და დემოგრაფიული პრობლემების გადაწყვეტის დიალექტიკურ ურთიერთგაპირობებულობას, აუცილებელ 2005 წლამდე საქართველოს საახლო მეურნეობის განვითარების ძირითად დებულებებს და მივიდა იმ დასკვნამდე, რომ მათ საფუძველზე შეუძლებელია არსებული პრობლემების რაიმე დაძაბაყოფილებელი გადაჭრა. ეს დასკვნა განსაკუთრებით ეხება „ძირითად დებულებებში“ გადმოცემულ და უკანასკნელ ათწლეულებში უკვე, მერამდენედ გამეორებულ საქართველოს უპირატესი ინდუსტრიული განვითარების სტრატეგიას, ასეთი განვითარების დაჩქარებული ტემპის ძველ ეკონომიკურ სტერეოტიპს.

საქართველოს ზოგად-ისტორიული პირობები, ჩვენი ეროვნული სამეურნეო ფსიქიკა სახალხო მეურნეობის განვითარების სრულიად განსხვავებულ სტრატეგიულ საწყისებს მოითხოვს. ამ შობისოვნის უგულებელყოფას შომავალი თაობები არ გვპატიებენ. ჩვენი მხრიდან ეს ე. წ. „ანტიინდუსტრიული პოზიცია“ კი არ იქნება, ანდა მრეწველობის დიდი ზოგად-სოციოლოგიური მნიშვნელობის რაიმე შეუფასებლობა, არამედ საქართველოს ბუნებრივ-ისტორიული პირობებისადმი ეკონომიკური განვითარების თანმიმდევრივ პრინციპების მისადაგება.

საქართველოს წარსულისა და აწმყოს გაკვეთილები და მისი მომავლის ინტერესები მოითხოვს ისტორიულად ფორმირებული ეროვნული თავისებურებებისადმი მეცნიერულ-ტექნიკური რევოლუციის ეპოქის ახალი სამეურნეო პრინციპების ასეთ მისადაგებას — „ინსტალაციას საზოგადოებრივ-ეკონომიკური განვითარების ახალი სტრატეგიის ძიებასა და დადგენას.

„ძირითადი დებულებების“ განხილვისას, ჩვენი აზრით, უმთავრესია იმ კითხვაზე პასუხის გაცემა, არსებობს თუ არა მისი რაიმე ალტერნატივა სტრატეგიული მიმართულების განსაზღვრის თვალსაზრისით. თავისთავად ცხადია, რომ ამ კითხვაზე დადებითი პასუხის შემთხვევაში, არსებითად უნდა გადაისინჯოს „დებულებებში“ დადმოცემული ტაქტიკური ხასიათის ყველა სხვა დაქვემდებარებული საკითხი. ჩვენ სწორედ საკითხის ასეთ დაყენების ვთავაზობთ მკითხველს.

როგორც ითქვა, „ძირითად დებულებებში“ საქართველოს ეკონომიკური განვითარების სტრატეგიულ მიმართულებას კვლავ ინდუსტრიული განვითარების პრიმატობის ძველი კონცეფცია უძევს საფუძვლად. ჩვენ მიგვაჩნია, რომ ამ სტრატეგიის საფუძველზე შემუშავებული სამეურნეო პოლიტიკა, თუკი ასეთი რამ მოხდა. საბოლოო ჯამში, განწირულია, იგი ვერ გადაჭრის ათეული წლების მანძილზე სწორედ ამ სტრატეგიით გაპირობებულ და დღეისათვის ასე გამწვავებულ საქართველოს სოციალურ-ეკონომიკურ, ეკოლოგიურ და დემოგრაფიულ პრობლემებს, პირიქით, კიდევ უფრო ძნელად გადასაჭრელთ გადავცემთ ჩვენს შემდგომ თაობებს. მის ალტერნატივას თვითონ ცხოვრება გვიკარნახებს, ისე როგორც ახალი სამეურნეო პოლიტიკის აუცილებლობას.

გარდაქმნის წყალობით ჩვენი საზოგადოება შვიდი ათეული წლის შემდეგ, როგორც იქნა, მივიდა სამართლებრივი სახელმწიფოს შექმნის აუცილებლობის მოთხოვნამდე. იგი მარტოოდენ წმინდა იურიდიულ კატეგორიად არ უნდა აღვიქვათ. ყოველ მოვლენას ბუნებასა თუ საზოგადოებაში ერთი სუბსტანციური საწყისი აქვს. მერე და მერე ხდება ხოლმე მისი გაშლა-განფენა დროსა და სივრცეში. ჩვენს შემთხვევაში, დღევანდლამდე სამართლებრივი სახელმწიფოს არარსებობა, ცივილიზაციის საყოველთაო კანონებისადმი ჩვენი საზოგადოების თანდათანობითი გაუცხოება უწინარესად ქვეყნის განვითარების არასწორმა სამეურნეო-ორგანიზაციულმა პრინციპებმა წარმოშვა და ასაზრდოვა. სამართლიანობაც და უსამართლობაც ყოველთვის იქიდან ღებულს ხოლმე თავის მასაზრდოებელ ფესვებს, თუ რა სახისა და ბუნების სამეურნეო-ორგანიზაციულ საწყისებზეა დაფუძნებული ესა თუ საზოგადოება, და არა იქიდან, თუ ვინ მართავს მას. ამიტომაც ყველაზე ზოგად-სოციოლოგიური გაგებით, სამართლებრივი სახელმწიფოს მოთხოვნაც და მასზე მოთხოვნილებაც უწინარეს ყოვლისა ქვეყნის სოციალურ-ეკონომიკური განვითარების თვალსაზრისით უნდა გავიაზროთ.

განვლილი ათწლეულების უსამართლობით ტოტებშემოლეწილ ხეს მაშინ დაუბრუნებთ ახალ სიცოცხლეს, როცა სამართლებრივი სახელმწიფოს შექმნის ჩვენს ესოდენ დაგვიანებულ მოთხოვნა-მოთხოვნილებას სამეურნეო განვითარების ბუნებრივ-ისტორიული პროცესის უღვთოდ შორისხული პრინციპების აღდგენაზე დავაფუძნებთ. „მართლის სამართლის“ მხოლოდ ასეთი ქმნადობით მოჩანს შესაძლებელად გამხმარი და ლპობაშეპარული ხის ნორჩი ყლორტებით კვლავ განახლება...

ჩვენს ეპოქაში განვითარების ტემპი ისეთი სწრაფი და მასშტაბური გახდა, რომ ძნელია კაცმა მიიხლოვებით მაინც ივარაუდოს, მით უმეტეს ზუსტად გამოიცნოს, რა მოხდება ხვალ და ზეგ. საერთოდაც ხომ ყველა აქამდე გამოთქმულ წინასწარმეტყველებებს ის ბედი ეწიათ, რომ რეალური ისტორიული განვითარება სრულიად სხვა მიმართულებით წავიდა, ვიდრე ეს დიდის ამბით იქნა ნაწინასწარმეტყველები. მაგრამ ერისა თუ კაცობრიობის ცხოვრებაში არის ისეთი სტაბილური ფორტრეტებიც, რომლებსაც დროის მსახვრალი ხელი ვერას აკლებს, — ეამი მათთვის წამი არ არის. ეს უპირველესად ერისა თუ კაცის ფსიქო-გენეტიკურ, წმინდა სულიერ ფაქტორებს ეხება. მომავლის განვითარების პროგნოზირებაში ეროვნული ცხოვრების ეს მდგრადი, პრაქტიკულად უცვლელი ფაქტორები უნდა გავითვალისწინოთ. მაშინ ცდომილების ალბათობაც ძალზე მცირე იქნება.

გარდაქმნამ საბჭოთა კავშირში შემავალი ყველა მოკავშირე რესპუბლიკის წინაშე დღევანდელი პოლიტიკის აქტუალურ საკითხად დააყენა სრულ სამეურნეო ანგარიშსა და თვითდაფინანსებაზე გადასვლა. ბუნებრივია, რომ ჩვენი რესპუბლიკის წინაშეც ამ პრობლემამ სრულიად ახლებურად დასვა რეგიონის სოციალურ-ეკონომიკური განვითარების პრობლემების მთელი კომპლექსი. საქმე ხომ ეროვნული მწარმოებელი ძალების და, ამდენად, მთელი ქვეყნის მომავლის საკითხს ეხება: რა გზას უნდა დავადგეთ დღეს და ხვალ, როცა, ბოლოს და ბოლოს, ასეთი არჩევნის უზენაესი უფლება ჩვენს საზოგადოებას მისცეს. აი, აქ უნდა უთხრან თავიანთი „მართლის სამართლის“ ურყევი სიტყვა ინტელექტუალურმა ძალებმა ქვეყანას, რათა მან შეძლოს ცდომილებათა ლაბირინთიდან განვითარების ფართო შარაგზაზე გამოსვლა, ერის მწარმოებელი ძალების პოტენციური ენერგიის სრული ძალით ამოქმედება.

საბოლოო ჯამში, საქმე ეხება ცხოვრების მიერ დღეს ასე აქტუალურად დასმული კონკრეტული საკითხის გადაწყვეტას: შეუძლია ქართველსა და საქართველოს თავის თავის შენახვა თუ არა, ვართ დღეს და ვიქნებით ხვალ და ზეგ ამისათვის მზად თუ არა? თუ როდენი მნიშვნელობის კითხვებია ეს, ამის გამარტება არავის სჭირდება. საქმის არსია მათზე სასურველი პასუხის გამონახვა. ეს კი თანაბრად ყველას გვეხება და ამიტომ მასზე ყველამ უნდა ვიფიქროთ, ვიმსჯელოთ და გადავწყვიტოთ. ჯერ ვნახოთ, ამ მხრივ რა პასუხს გვაძლევს დღეისათვის და ამასთან, რა პერსპექტივას გვისახავს მომავლისათვის „ძირითადი დებულებები“.

როგორც პრეამბულიდან ჩანს, სპეციალურად გამოტანილი დოკუმენტი საქართველოს სსრ საგეგმო კომიტეტთან არსებულ სახალხო მეურნეობის ეკონომიკის, დაგეგმვისა და მართვის სამეცნიერო-კვლევითს ინსტიტუტს შეუმუშავებია 37 სხვა აკადემიურ თუ დარგობრივ სამეცნიერო-კვლევით და საპროექტო ორგანიზაციასთან თანამშრომლობით. მრავალრიცხოვანი სტატისტიკური მონაცემების საფუძველზე „ძირითადი დებულებები“ შედგენილია შემდეგი პრინციპით: რა გვაქვს დღეს და რა გვექნება ხვალ.

დავიწყოთ სტატისტიკით — ჩვენი ეკონომიკური განვითარების ამ ტრადიციული „აქილევსის ქუსლით“. რამდენ ბრუნვაშიც და როგორადაც უნდა ვაბრუნოთ სახალხო მეურნეობის სხვადასხვა დარგის მკითხველის თვალისა და გონების გადამღლელი ათასნაირი სტატისტიკური რიცხვები და ცხრილები, ბოლოს ხომ, გვინდაარგვინდა, ცხოვრების დონესა და ეროვნულ შემოსავლამდე — ქვეყნის სოციალურ-ეკონომიკური განვითარების ყველაზე განსაზღვრელ მაჩვენებლებამდე უნდა მივიდეთ. „ძირითადი დებულებების“ ავტორთა მიხედვით და საერთოდ დამკვიდრებული სტატისტიკური სტერეოტიპებით, საბჭოთა ხელისუფლების მანძილზე საქართველოს ეროვნული შემოსავალი ნელ-ნელა ეზრდებოდა, ოღონდ ეს ზრდა ეროვნული შემოსავალი 2-ჯერ და მეტად იზრდებოდა. თუ ამ არითმეტიკულ გაანგარიშებას შევადარებთ დროის ამავე მონაკვეთში რესპუბლიკაში მოსახლეობის მატებას, მაშინ ჩვეულებრივი ლოგიკით მოსახლეობის მოთხოვნილებათა დაკმაყოფილების პრობლემა დღეს არათუ გადაწყვეტილი უნდა იყოს ერთხელ და სამუდამოდ, არამედ თვით მოთხოვნილების მიხედვით განაწილების კომუნისტურ პრინციპზეც უნდა ვიყოთ კარგა ხნის გადასულნი.

დავიშვათ, რომ ეპოქის მოთხოვნილებათა გამრავალფეროვნების გამო, სამრეწველო პროდუქციაზე დღეს ათასნაირი დეფიციტის არსებობა ასე თუ ისე, გამართლებულია (თუმცაღა „დებულებების“ სტატისტიკის მიხედვით ამ სახის პროდუქციის მოცულობის 230-ჯერ ზრდის პირობებში, ესეც გამორიცხული უნდა იყოს), სასოფლო-სამეურნეო პროდუქციაზე, კერძოდ კი ძირითად სასურსათო პროდუქტებზე მოთხოვნილება ხომ ფაქტობრივად უცვლელი დარჩა? ამ ხნის მანძილზე არც დამიანს განუცდია ისეთი თვისებრივი ფიზიოლოგიური ცვლილებები ფიზიკური პარამეტრების ზრდის სახით, რომ რაღაცნაირად ბალანსდებოდა ამ პროდუქტებზე მოთხოვნილებასა და მიწოდებას შორის არსებული დიდი ხვარი. ან ვინ გვეტყვის, რეალურია კი 15-20 წლით ადრე სახალხო მეურნეობის უკლებლივ ყველა დარგის განვითარების წინასწარი განსაზღვრა, თანაც მეათედი პროცენტის სიზუსტით?!. განა ცოტა ჭკუის სასწავლი მაგალითი მოგვცა ჩვენმა ისტორიამ ამ მკითხაობის ნამდვილი ფასისა?

15-20 წელი ხომ მთელი თაობის ომიცველი საკმაოდ ხანგრძლივი ჟამია. როდის იყო მამა წინასწარ უგულგამავდა ჯერ კიდევ ამქვეყნად მოუვლენელ შვილს, რა თესლს და მოიმკას, რა აკეთოს და მოიმოქმედოს 15-20 წლის შემდეგ. კარგით, ვთქვათ, დავუგეგმეთ და დავუკვალეთ კიდეც ჩვენს ნებასურვილზე, მაგრამ ის დაგვიჯერებს და გააკეთებს ამას 20 წლის შემდეგ? ანდა, კაცმა რომ თქვას, რატომ უნდა დაუჯეროს ჩვენს თუნდაც კარგად განაგარიშებულ ნაფიქრ-ნააზრევს, განა საამისოდ თვითონაც არ ექნება საკუთარი თავი და აზრი?! აბა, სხვა რაში უნდა გამოიყენოს იგი, თავის საკუთარ ბედ-იღბლზე თუ არ ფიქრა? ანდა, განა ჩვენ თვითონ ზუსტად ვიცით, რანი ვიქნებით ჩვენც და დანარჩენი კაცობრიობაც 2005 წელს თუ იმის შემდეგ? როგორ და რანაირად განვითარება მეცნიერება და ტექნიკა, რა თვისებრივი ცვლილებები მოხდება ტექნოლოგიურ პროცესებში? ვის შეუძლია ამტკიცოს ეს?

უნდა გადაისინჯოს გრძელვადიანი თუ ზეგრძელვადიანი დაგეგმვის მთელი ჩვენი თეორიაც და პრაქტიკაც. სამეურნეო განვითარებისათვის მთავარი არც დაგეგმვაა და არც მართვა, მთავარი ეფექტიანი და ამასთან სტაბილური სამეურნეო-ორგანიზაციული პრინციპების მოძიება და დანერგვაა. მას არც ტონობით ქაღალდი და არც მილიონობით მტატები სჭირდება — ცხოვრება თვითონ გვაძლევს მზამზარეულად. მაშ, რატომღა ვეძებთ იმას, რაც ცხვირწინა გვაქვს, რაღა გადაკეთება და სრულყოფა სჭირდება იმას, რაც უკვე სრულყოფილია? ვის და რაში სჭირდება ეს — ამით ხომ ჩვენ თვითონვე უარვყოფთ განვითარების ობიექტურ კანონებს?

შემოგვდავებიან „დებულებების“ ავტორები — ობიექტური კანონზომიერება არსებობს — თქვენზე ნაკლებად არ ვიცით ეს, მაგრამ მისი წვდომაც ხომ შეიძლება და ამით საზოგადოებრივი განვითარებისადმი დიდი ბიძგის მიცემაც. ბატონი ბრძანდებით, მაგრამ ნუთუ ისე დაწვრილმანდადარ მობეზრებია, ჩვენ კი ჩვენთვისაც და მკითხველისთვისაც უფრო ადვილად გასაგებ ჩვეულებრივ ლოგიკას მივუბრუნდებით.

ამ ლოგიკიდან გამომდინარე, ორ კითხვას დავუსვამთ „დებულებების“ ავტორს თუ ავტორებს:

თუ ყველაფერი ისა, როგორც მოყვანილი და სხვა მრავალრიცხოვან სტატისტიკურ ჩამონათვალშია გადმოცემული (ჩვენ არ დავიზარეთ და სიზუსტისათვის კოლექტიურად დავთვალეთ ისინი „ძირითად დებულებებში“ — არც მეტი, არც ნაკლები — 291 სტატისტიკური მონაცემს შეეხვედით) 1976 წელთან შედარებით 1990 წელს რესპუბლიკის ეროვნული შემოსავალი, რაც გაიზარდა მანამდე, კიდევ დამატებით 2,3-ჯერ გაიზრდება, შრომის ნაყოფიერება, რაც მანამდე იმატა, იმაზე კიდევ 2-ჯერ მეტად მოიმატებს, რეალური შემოსავალი ერთ მცხოვრებზე აქამდე მომატებულს კიდევ 1,8-ჯერ გადააჭარბებს, ძირითადი ფონდების ღირებულება 43 მილიარდ მანეთს მიაღწევს, 26 მილიარდი მანეთის პროდუქტი შეექმნება და ა. შ., მაშინ საიდანღა იქნა გამოყვანილი პესიმისტური დასკვნა საქართველოს სსრ სამეურნეო ანგარიშსა და თვითდაფინანსებაზე გადასვლის შესახებ, სად არის ლოგიკა — აქაც აშკარა შეუსაბამობაა.

და მეორე, თუ გვეტყვის ვინმე, რას გვაძლევს ნეტავ „ქაბუშაძის გაჭირვების“ სტილში განუწყვეტელი „ეს გვჭონდა და ეს გვექნება“, „ამას მივაღწევთ — ამას მივაღწევთ“ არაფრისმაქნილი დახურდავდა მთელი კაცობრიობის ბედ-იღბლის გამომქედი ეს კანონზომიერება, რომ ერთმანეთისაგან თავ-ბოლო გაუგებარ პროცენტებსა და მათ მეათედებში ჩაიკარგა უცვალოდ?.

თუ გავანთავისუფლებთ ამ ობიექტურ კანონზომიერებას „დებულებების“ სტატისტიკური წვრილმანებისაგან, საპაექროდ რჩება საქართველოს საზოგადოებრივ-ეკონომიკური განვითარების ყველაზე მნიშვნელოვანი გლობალური საკითხი — რა სამეურნეო-ორგანიზაციული სტატეგია უზრუნველყოფს არსებული პრობლემების ყველაზე ეფექტიან გადაჭრას და ამასთან, მომავალში მათი წარმოშობის თავიდან აცილებას?

ამასთან, რესპუბლიკის მომავალი განვითარების ეს დიდმნიშვნელოვანი ზოგად-სოციოლოგიური საკითხი მჭიდროდ უკავშირდება რესპუბლიკის სრულ სამეურნეო ანგარიშსა და თვითდაფინანსებაზე გადასვლის პრობლემის გადაჭრას. ჩვენ ვეთანხმებით „დებულებებში“ ამ ორი საკითხის სწორედ ასეთ ურთიერთმიმართებაში გადასვლას. ახლა მთავარია, ნათლად გამოვკვეთოთ ჩვენი პოზიცია პრობლემაზე — სახალხო მეურნეობის რომელ დარგს მიეცეთ პრიორიტეტი ინდუსტრიულს თუ აგრარულს?

რეფერენდუმი ან სოციოლოგიური გამოკითხვა რომ ჩავატაროთ მთელი ერის მასშტაბით, დარწმუნებული ვართ, რომ ჩვენთან ერთად ეკონომიკითა თანამედროვე „ნაშიერების აბსოლუტური უმრავლესობა აგრარულს მისცემს უპირატესობას, მაგრამ ასეთი საკითხები კენჭისყრითა და გამოკითხვებით არ წყდება. ნორმალურ პირობებში, ჩვეულებრივ, ასეთი საკითხი განსახილველად არცა დგება — იგი ეროვნული ტრადიციით გადადის თაობიდან თაობაში. იგი ერის არსიდან, მისი შინაგანი ბუნებიდან გამომდინარეობს — მოდა როდია, რომ მოგზებრდეს და ტანსაცმელივით წარა-მარა გამოიცვალოს...

და თუ დღეს მაინც დგება საქართველოს სამეურნეო განვითარების სტრატეგიული მიმართულების საკითხი, ამაში ბრალი „ინდუსტრიული საქართველოს“ მესვეურებს მიუძღვით. სამწუხაროდ, წინა თაობებმა გააუკუღმართეს, თვითნებურად შეიცვალეს სამეურნეო განვითარების ბუნებრივ-ისტორიული მდინარებით საუკუნეთა მანძილზე გაკვალული ეროვნული კალაპოტი. ჩვენი ვალია ამ კალაპოტის აღდგენა, სანამ მისი კვალი მოლად არ წაშლილა.

ერის ფსიქო-გენეტიკურ ფესვებზე ამოზრდილი სამეურნეო სტრატეგია არ უნდა იცვლებოდეს, იგი მხოლოდ ფორმებს უნდა იცვლიდეს. ყველა თაობა ვალდებულია თავისი ეპოქის შესატყვისი ელფერი მისცეს მას. რა ფორმებში უნდა განხორციელდეს ეს სტრატეგია მეცნიერულ-ტექნიკური რევოლუციის ეპოქის საქართველოში — 2005 წლამდეც და ალბათ იმის შემდეგაც კიდევ მრავალ ათწლეულს, სანამ კაცობრიობის ისტორიულ პროგრესში ადეკვატური რაიმე სხვა მოვლენა წარმოიშობა, ეს კონკრეტულად მხოლოდ იმ თაობებმა უნდა გადაწყვიტონ, რომელთაც მოუწევთ ამა თუ იმ ისტორიულ ეპოქაში ცხოვრება.

და ბოლოს, „ძირითად დებულებებში“ გვერდი აქვს ავლილი სამეურნეო განვითარების ეროვნულ თავისებურებებს და ავტომატურადაა გადმოტანილი აწმყოსა და მომავლისათვის წარსულის მცდარი ეკონომიკური სტრატეგია. ეს კიდევ უფრო გაამწვავებს რესპუბლიკის სოციალურ-ეკონომიკურ, ეკოლოგიურ და დემოგრაფიულ პრობლემებს.

ეკონომიკური სტრატეგიის განსაზღვრის თვალსაზრისით, საქართველოსთვის გარდაქმნის უპირველესი მნიშვნელობა და არსი განუკითხავად გარდაქმნილის აღდგენა-აღორძინებაშია საძიებელი. უახლოეს თუ შორეულ მომავალში საქართველოს სოციალურ-ეკონომიკური განვითარების სტრატეგიად აგრარული წარმოება და ამ წარმოებით შემოფარგლული და მისდამი შეგუებული მრეწველობის დარგები (გადამმუშავებელი და უპირატესად სამთო დანიშულების სასოფლო-სამეურნეო მანქანათმშენებლობა), უნდა განისაზღვროს.

ელბერდ გატიაშვილი,
ისტორიის მეცნიერებათა კანდიდატი.

• • •

ავტორის თხოვნით პონორარი გადაირიცხება საქართველოს დემოგრაფიული საზოგადოების ანგარიშზე.

უკანასკნელი

საქართველოს რესპუბლიკა

11 აგვისტო, პარასკევი

● აშშ

პირველად ქვეყნის ისტორიაში

სან-ფრანცისკო. პრეზიდენტმა ბუშმა გადაწყვიტა არმიის გენერალი კოლინ პაუელი შტაბების გაერთიანებული კომიტეტის თავმჯდომარედ დანიშნოს, იუწყება ტელეკომპანია ენ-ბი-სი. პირველად ამერიკის შეერთებული შტატების ისტორიაში ამ უმაღლეს პოსტს შეიარაღებულ ძალებში დაიკავებს შავკანიანი ოფიცერი.

52 წლის პაუელი გახდება პრეზიდენტის მრჩეველი სამხედრო საკითხებში. არმიის ამ ბრწყინვალე ოფიცერს, აგრეთვე მაღალკვალიფიცირებულ და მოქნილ პოლიტიკოსად იცნობენ. იგი ერთნაირად კარგად გრძნობს თავს სამხედრო კომბინაციებში თუ სმოკინგში გამოწყობილი საზღვარგარეთელ სპეციალისტებთან საუბრის დროს. რეიგანის ადმინისტრაციაში პაუელს უშიშროების საკითხებში პრეზიდენტის მრჩეველის თანამდებობა ეკავა, რამაც მას დიდი გამოცდილება შესძინა. მისი დამსახურებაა ეროვნული უშიშროების საბჭოში წესრიგის დამყარება და „ირან-კონტრას“ აფერის შემდეგ, ამ ამბარატის დაკარგული ავტორიტეტის აღდგენა.

წელს პაუელმა თანამდებობაზე დანიშვნასთან ერთად მიიღო გენერლის სამხრეებზე მეოთხე ვარსკვლავი და მეორე ზანგი ოფიცერი გახდა, რომელმაც ამერიკის არმიის გენერლის წოდება მიიღო.

აღსანიშნავია, რომ პრეზიდენტ ბუშს შესაფერისი კანდიდატურა უნდა აერჩია პრეტენდენტთა ათეულიდან, და მან პაუელზე შეაჩერა არჩევანი.

ყოფილმა თავმჯდომარემ ადმირალმა კროუმ არ მოუწონა პრეზიდენტს ეს გადაწყვეტილება. მაგრამ ბუში, რომელიც კარგად იცნობს პაუელს რესპუბლიკური პარტიიდან, მას გამოჩენილ სამხედრო მოღვაწედ თვლის.

● ფილიპინები

ფავლენ თუ დარჩებიან?

მანილა. ამერიკის შეერთებული შტატები არ გააუქმებს თავის სამხედრო ბაზებს ფილიპინებზე, განაცხადა ამერიკის მანილელმა ელჩმა ადგილობრივი გაზეთისათვის მიცემულ ინტერვიუში.

მან უარყო ხმები, თითქოს „უეცდენოდეს ამერიკის შეერთებული შტატების კლარკ-ფილდის დიდი სამხედრო-საჰაერო ბაზა. „პირიქით, — განაცხადა ელჩმა, — კლარკ-ფილდში სამშენებლო სამუშაოები მიმდინარეობს მისი მომავალი ექსპლუატაციის გასაუმჯობესებლად“.

ამერიკელი ელჩის ინტერვიუ გამოქვეყნდა მას შემდეგ, რაც სინგაპურის გაზეთებმა დაბეჭდეს ამ სახელმწიფოს მთავრობის ოფიციალური განცხადება იმის თაობაზე, რომ სინგაპური მზად არის დაუთმოს თავისი ტერიტორია ამერიკელებს სამხედრო ბაზებისათვის, თუ გადაწყდება მათი ფილიპინებიდან გადატანა.

ამერიკელმა ელჩმა ხაზი გაუსვა იმ გარემოებას, რომ ეს სამხედრო ბაზები მნიშვნელოვან როლს ასრულებს რეგიონის ეკონომიკის სტაბილურობაში. იგი დარწმუნებულია, რომ „აშინგტონელი და მანილელი დიპლომატები გამონახავენ ორივე მხარისათვის მისაღებ პოზიციებს და ახალ ხელშეკრულებას დაიბეჭენ ფილიპინებზე ამერიკული სამხედრო ბაზების მოქმედების ვადის გაგრძელებაზე. ამერიკელებმა უკვე დაასახელეს იმის მაქსიმუმი, რამდენიც შეიძლება გადაუხადონ ფილიპინეს თანხმობისათვის.

ტელეტაიპის ლენტიდან

● **მეხიკო. ხუთშაბათ საღამოს ძლიერი ხანძრის ტრაგიკულმა ტელერეპორტაჟმა შეაძრწუნა მექსიკელი ტელემაყურებლები.** თოთხმეტსართულიანი საცხოვრებელი სახლის ერთ-ერთ ბინაში გაზის გაჟონვის შედეგად იფეთქა ხანძარმა, რომელიც უმალვე შენიშნეს ახლო მდებარე ტელეცენტრის ფანჯრებიდან და დაიწყეს ეთერში პირდაპირი გადაცემა. ტელემაყურებლებმა ნახეს, თუ როგორ ცდილობდნენ ოპერატიულად მოსული მეხანძრეები ერთ-ერთ აივანზე ცეცხლით გზამოჭრილი კაცის გადარჩენას. მაგრამ ყოველივე ამაო გამოდგა... ორსაათიანი ბრძოლის შემდეგ ხანძარი ჩაქრეს.

● **ნიუ-იორკი. ორ საათზე მეტი დასჭირდათ თავით ფეხამდე შეიარაღებულ პოლიციელებს, იმისათვის, რომ ნიუ-იორკის ცენტრში ხელში ჩაეგდოთ ერთ-ერთ სახლში ჩახაფრებული, ავტომატური შაშხანით შეიარაღებული სნაიპერი, რომელიც გამვლელებს ტყვიას უშენდა და ერთი მათგანი — 67 წლის მამაკაცი დაჭრა კიდეც.** ხანგრძლივი ალყის შემდეგ ბორტომოქმედმა იარაღი დაყარა. იგი აღმოჩნდა მორდეხაი ლევი — „ებრაელთა დაცვის ლიგის“ ერთ-ერთი ხელმძღვანელი. მისი განცხადებით, ყოველივე ეს იმიტომ ჩადინა, რომ „თანამებრძოლები“ სდევნიდნენ და ფიზიკური მოსპობით ემუქრებოდნენ.

● **მაპუტო. აქ გაიმართება საერთაშორისო ბაზრობა „ფასიბ-89“, რომელიც ყველაზე დიდ ღონისძიებად ითვლება აფრიკაში. წელს ბაზრობა იზეიმებს თავის 25 წლის იუბილეს, იგი წარდგება თხუთმეტი პავილიონით ამერიკის შეერთებული შტატებიდან, დასავლეთ გერმანიიდან, საფრანგეთიდან, პორტუგალიიდან. გარდა ოფიციალური წარმომადგენლებისა მსოფლიოს კიდევ 20 ფირმა გეგმავს დამოუკიდებლად წარმოადგინოს თავისი პროდუქცია.**

ფოტოინფორმაცია

ამერიკაში წლითიწლობით სულ უფრო ძნელდება სხვადასხვა ნაგვის, განსაკუთრებით კი საწარმოო ნარჩენების დასამარხად ადგილის გამონახვა, — იტყობინება ტელეკომპანია სი-ბი-სი. სანაგვეთა რიცხვი მცირდება, მათი გამოყენების ფასი კი მატულობს. „სანაგვე კრიზისი“ ძალზე სარფიანი გამოდგა ორგანიზებული დამნაშავეებისათვის. უკანონო სანაგვეები ყოველად მოუსოდნელ ადგილებში, განსაკუთრებით პატარა პროვინციულ ქალაქებთან ჩნდება, რაც ხელს უწყობს ადგილობრივ კორუფციას.

ეს არა მარტო პოლიტიკური და მორალური, არამედ ეკოლოგიური პრობლემაცაა, რადგან ნაგვის, განსაკუთრებით კი ტოქსიკური ნარჩენების, დამარხვა აბუჭყიანებს გარემოს.

სურათზე: სანაგვე აშშ-ში.

საქინფორმის ფოტო.

ახალი პენსიები

კანბერა. ახალი ზელანდიის ყოველ მცხოვრებს, რომელიც 80 წელს მიაღწევს, ახლა ექნება პენსიის მიღების უფლება იმ შემთხვევაშიც კი, თუ არა აქვს მუდმივი შრომითი სტაჟი, ისე თუ როგორც მაგალითად, დიასახლისებს. ასეთ დაპირებას შეიცავს ახალი ზელანდიის პარლამენტში შეტანილი მთავრობის სახელმწიფო ბიუჯეტის 1989-1990 საფინანსო წლის პროექტი.

ახალი სოციალური პოლიტიკის უზრუნველყოფისათვის სახსრებს მიიღებენ მოქალაქეთა ყოველივე შემოსავლისაგან, განსაკუთრებული საპენსიო გადასახადის მოქმედების შედეგად. ეს, კერძოდ, შესაძლებლობას იძლევა ყოველწლიურად ავტომატურად მოუმატონ მოხუცებულობის პენსიები ცხოვრების ღირებულების ზრდის შესაბამისად.

● ბოტსვანა

ახალგაზრდული ექსპედიცია

გაბორონე. აფრიკაში რამდენიმე ათასი კილომეტრი უნდა გაიარონ როგორც ფეხით, ისე სატრანსპორტო საშუალებებით საერთაშორისო ახალგაზრდული ექსპედიციის წევრებმა, რომლებმაც სტარტი კვირას ბოტსვანას დედაქალაქში აიღეს. ექსპედიციის შემადგენლობაში საბჭოთა კავშირის, დიდი ბრიტანეთის, კანადის, შვედეთის, აშშ-სა და ბოტსვანის ორმოცამდე ახალგაზრდა ბუნების დამცველია.

ამ უნიკალური ღონისძიების იდეა ამ სამი წლის წინ დაიბადა შოტლანდიის საზოგადოებრივ ორგანიზაციაში „ფინდხორნ ფაუნდეიშნში“. სხვადასხვა ქვეყნის ახალგაზრდა ადამიანების ერთობლივი მოგზაურობა ხელს შეუწყობს აღმოსავლეთსა და დასავლეთს, ჩრდილოეთსა და სამხრეთს შორის მეგობრობის, ნდობის, ურთიერთგაგების განვითარება-განმტკიცებას.

მომავალ წელს ასეთი ექსპედიცია ბაიკალზე მოეწყობა.

ისტორიის ფურცლები

ორდენი... ტფილ

ფაქტი * მოვლენა * კომენტარი

ჰუმანიზმის პრინციპებით

ქართველი ნეიროქირურგი ბრაზილიაში

საქართველოს სსრ ჯანმრთელობის დაცვის სამინისტროს პ. სარაჯიშვილის სახელობის კლინიკური და ექსპერიმენტული ნევროლოგიის ინსტიტუტის და ქ. ბრატისლავის უნივერსიტეტის ნეიროქირურგიული კლინიკის ურთიერთობას უკვე ტრადიციები გაუჩნდა — მათ დადებული აქვთ ერთობლივი სამეცნიერო-პრაქტიკული მუშაობის ხელშეკრულება. ჩეხოსლოვაკიის ეურნალ-გაზეთები სისტემატურად აშუქებენ ქართველ და სლოვაკ მეცნიერთა მიღწევებს. ისეთი შთაბეჭდილებაც კი რჩება, რომ ქართველი ნეიროქირურგების საქმიანობის შესახებ უცხოეთში უფრო მეტი იციან, ვიდრე ჩვენთან. ამას წინათ მედიცინის მეცნიერებათა დოქტორმა, ნეიროქირურგმა სოზარ ჩხენკელმა ქ. ბრატისლავაში დოქტორ მირონ შრამკასთან ერთად განახორციელა უნიკალური ოპერაცია — ადამიანის თავის ტვინის ქსოვილების გადანერგვა. „პრავდა“, „რუდე პრავო“ და სხვა გაზეთები პირველ გვერდებს უთმობენ და უმაღლეს შეფასებას აძლევენ ამ ფაქტს. აღსანიშნავია, რომ ასეთი ოპერაცია პირველად განხორციელდა ევროპაში, სოლო ს. ჩხენკელის და მ. შრამკას მიერ შემუშავებულ მეთოდს ანალოგი არ დაეძებნება მსოფლიო მედიცინაში.

ალბერტ შვაიცერს მოსწონდა არაკი ლატაკ ლაზარეზე, რომელიც ძოწეულით და ბისონით შემოსილი მდიდარი კაცის უხვი ტაბლის წინ იჯდა და სამოწყალოლუკმას ელოდა. მდიდარს კი ამბრადაც არ მოსდიოდა, რომ ამ დროს ვიღაცას შიოდა. ამაზე წერდა „წერილებში ლემბარდედან“ შვაიცერი — ნობელისა და გოეთეს პრემიების ლაურეატი, ფილოსოფოსი, თეოლოგიისა და მედიცინის დოქტორი: „მდიდრისა და ღატაკი ლაზარეს იგავში სწორედ ჩვენზეა საუბარი. ჩვენი ვართ ის მდიდარი, რადგან მედიცინის განვითარებამ შეგვიარაღა ცოდნით მრავალი სნეულებისა და სამკურნალო საშუალებათა შესახებ. ეს სიმდიდრე განუზომელ უპირატესობას გვანიჭებს, მაგრამ ამასთან სრულიად ბუნებრივად აღვიქვამთ მას... ჩვენც ამ მდიდარივით ვცოდავთ, რომელმაც თავი სნეულად ვერ წარმოიდგინა და არ მოისურვა გულისხმას აყოლოდა“.

„გულისხმას აყოლილმა“ დიდმა ჰუმანისტმა, ერთ მშვენიერ დღეს წლების მანძილზე უდიდესი შრომის საფასურად მოპოვებული ყველა სიკეთე დათმო და მინიგანი ხმის კარნახით, ეკვატორულ აფრიკაში, სიცოცხლისათვის საშიშ ზონაში კეთრევანებისა და სხვა უმძიმეს სნეულებით დაავადებული ადამიანებისათვის დახმარების აღმოსაჩენად გაემგზავრა.

პიროვნების ზნეობრივი აქტიურობის ეს მშვენიერი ნიმუში კაცთმოყვარეობის ნიშნით აღბეჭდილ გმირობად აღიქმება. ა. შვაიცერი ჭეშმარიტი ექიმისა და მოქალაქის ის იდეალი, განსაკუთრებული სითბოთი რომ ვისხენებთ ახლა, როდესაც ასე მწვავედ დადგა გულმოწყალეობისა და სიკეთის პროპაგანდის აუცილებლობა.

ამგვარი მაგალითები შეგვახსენებს, თუ რაოდენ დიდი პასუხისმგებლობა აკისრია თითოეულ ჩვენგანს, განსაკუთრებით — მედიცინის მუშაკებს.

თანამედროვე კლინიკა რთული მექანიზმია, რომელიც ხასიათის სიმტკიცეს და საქმისადმი უანგარო დამოკიდებულებას მოითხოვს. ამ თვისებებით უნდა გამოირჩეოდეს ექიმი, ვისაც ჩვენ ყველაზე ძვირფას სიმდიდრეს — ჯანმრთელობას ვანდობთ, ჯანმრთელობას, რომელსაც უზომოდ გაზრდილი ყოველდღიურობის რიტმში თავად ძალზე დაუდევრად ვუწევთ ექსპლოატაციას.

ჩემი აზრით, სწორედ ასეთია სოზარ ჩხენკელი — დღევანდელი ქართული ნეეროლოგიური სკოლის ერთ-ერთი სამედო ძალა.

საბჭოთა კავშირში ერთადერთი სტერეოტაქსული და ფუნქციონალური ნეიროქირურგიის პრაქტიკული ცენტრის ხელმძღვანელი, წარმატებით უძღვება შესაბამის განყოფილებას პ. სარაჯიშვილის სახელობის კლინიკური და ექსპერიმენტული ნევროლოგიის ინსტიტუტში. სოზარ ჩხენკელმა შემოიკრიბა ნიჭიერი, პერსპექტიული და საქმის ერთგული კოლექტივი, რომელიც ძიებითა და სიახლისადმი ფხიზელი დამოკიდებულებით გამოირჩევა. გ. ყუფარაძე, გ. მაღალაშვილი, თ. რაქვიაშვილი, ახალგაზრდა სპეციალისტი ი. თავდიდიშვილი ცენტრის საუკეთესო ბირთვია. ექიმებს მხარში უდგანან ნეირომეცნიერების სხვადასხვა დარგის წარმომადგენლები — ბიოფიზიკოსები, ნეიროფსიქოლოგები, ელექტროფიზიოლოგები.

იმ სერიოზული და რთული მუშაობის შედეგებზე, სოზარ ჩხენკელი რომ ეწევა წლების მანძილზე, უცხოეთისა და ჩვენი ქვეყნის ავტორიტეტულ სამეცნიერო ჟურნალებსა და კრებულებში დასტამბული ორასამდე გამოკვლევაც იქმარება, მაგრამ მთავარი მაინც ავადმყოფთა ისტორიები და მათი მადლობით აღსავსე სიტყვებია.

სოზარ ჩხენკელი კარგად იცნობს მსოფლიოს სხვადასხვა ნეიროქირურგიულ ცენტრებში დაგროვილი მუშაობის სტილსა და მეთოდებს. მას აქვს მეცნიერის კარგი ალღო, რაც კვლევითი საქმიანობის წარმატების მნიშვნელოვანი პირობაა. დამყარებული აქვს უაღრესად საჭირო სამეცნიერო კონტაქტები ზემოხსენებულ ცენტრებთან. მისი წინადადებით ინერგება ეპილეფსიის ქირურგიული მკურნალობის ახალი მეთოდები. ალბათ, შორს აღარ არის დრო, როდესაც თავის ტვინის ბევრი უმძიმესი დაავადება საბოლოოდ დამარცხდება. ამისათვის მრავალი დარგის სპეციალისტის გამოცდილება და თეორიული მონაცემების განზოგადებაა საჭირო. სასიამოვნოა, რომ სოზარ ჩხენკელის ერუდიცია მოიცავს მედიცინის სხვადასხვა სფეროს.

თბილისში, მედიცინის მუშაკებთან შეხვედრაზე, სსრკ ჯანმრთელობის დაცვის მინისტრმა ყურადღება შეაჩერა ნეიროქირურგიის განვითარებაზე საქართველოში. მართლაც ბევრი რამ არის მოსაგვარებელი. თითქოს არაარსებითია, მაგრამ ხშირად ბიუროკრატიული ბარიერების დაძლევაში იკარგება უამრავი დრო და ენერგია, რომელიც საქმეს შეიძლება მოხმარდეს. ს. ჩხენკელს და მის თანამოსაქმეებს, მაგალითად, კარგად ახსოვთ, თუ რა ჯაფა დადგა მას კანადაში, ნეიროქირურგთა მსოფლიო კონგრესზე გამგზავრებისათვის. საბჭოთა ქვეყნიდან მხოლოდ სამ მეცნიერს ერგო პატივი გამოსულიყო ამ ფართო წარმომადგენლობითს ფორუმზე. სოზარ ჩხენკელის გამოსვლას დიდი რეზონანსი ჰქონდა, შემდეგ კი თბილისში მან თავად გაუკეთა ორგანიზაცია საერთაშორისო სიმპოზიუმს, რომელიც დღეს დიდი პოპულარობით სარგებლობს და „თბილისური შეხვედრების“ სახელიც კი დაიმკვიდრა ჩვენი ქვეყნისა და უცხოეთის სამეცნიერო წრეებში.

ს. ჩხენკელს სამეცნიერო-კვლევითი მუშაობის სრულყოფაში დიდად ეხმარება სლოვაკეთის ქ. ბრატისლავის უნივერსიტეტის ნეიროქირურგიული კლინიკა და სამედიცინო ბიონიკის ინსტიტუტი.

მრავალი წლის ერთობლივი კვლევის შედეგებმა თავი მოიყარა ჩხენკელის და შრამკას მონოგრაფიაში „ეპილეფსიის ქირურგიული მკურნალობა“, რომელიც ორ ტომად ჩეხოსლოვაკიაში გამოიცა. მონოგრაფიის შესაძენად უკვე მრავალი მოთხოვნაა მოსული მსოფლიოს სხვადასხვა კუთხიდან, მათ შორის ჩვენი ქვეყნიდანაც. საქმე ის გახლავთ, რომ საკავშირო გამომცემლობა „მედიცინამ“, ქაღალდის დეფიციტის გამო, თავის დროზე უარი თქვა მონოგრაფიის დაბეჭდვაზე. ახლა კი მზად არის მის შესაძენად გაიღოს გაცილებით მეტი თანხა, ვიდრე ადგილზე მის დასტამბვას სჭირდებოდა.

პ. სარაჯიშვილის სახელობის კლინიკური და ექსპერიმენტული ნევროლოგიის ინსტიტუტის ახალი შენობა, ძველთან შედარებით, მოხერხებული ნაგებობაა, მრავალი ნიუანსია გათვალისწინებული ავადმყოფთა წარმატებით მკურნალობისათვის, მაგრამ გასაკეთებელი ჯერ კიდევ ბევრია. ინსტიტუტში დამონტაჟებული აპარატურა ზოგჯერ ვერ უზრუნველყოფს სასურველ სამუშაო პირობებს. ნეიროქირურგები დღესდღეობით მოკლებული არიან რამდენიმე ისეთი ოპერაციის განხორციელების შესაძლებლობას, რომელსაც უცხოეთში მივლინებისას წარმატებით აკეთებენ. მომავალში დაგეგმილია დიაგნოსტიკური და სამკურნალო პროცესების სრული კომპიუტერიზაცია. მაგრამ თანამედროვე ქირურგიულ ტექნიკას, რომელშიც საფასურის ოთხმოცდაათი პროცენტია გადახდილი, ინსტიტუტი კარგა ხანია ელის იმის გამო, რომ დღემდე ვერ გამოინახა დარჩენილი თანხა. არადა საჭიროა ქმედითი ღონისძიებები, რადგან დღეს ესოდენ აუცილებელი სამედიცინო აპარატურა ხვალ შეიძლება უკვე მოძველებულ ტექნიკად იქცეს.

მედიცინის მეცნიერებათა დოქტორი, ნეიროქირურგი სოზარ ჩხენკელი ევროპისა და საბჭოთა კავშირის ნეიროქირურგთა, ნევროლოგთა და ფიზიოლოგთა მრავალი საზოგადოების წევრია. ხოლო ეპილეფსიასთან ბრძოლის მსოფლიო ლიგაში იგი ერთადერთია საბჭოთა ქვეყნიდან. მასთან თანამშრომლობის სურვილს გამოთქვამენ ამერიკის შეერთებული შტატების, იაპონიის, კანადის, ევროპის მრავალი ქვეყნის წამყვანი სპეციალისტები, მას აფასებენ, იგი უყვართ კოლეგებს, აძხანაგებს და ეს სრულიად დამსახურებულია.

ალბერტ შვაიცერის საზოგადოების განვითარების კრიტერიუმად ჰუმანიზმის დონე მიაჩნდა. ეს უაღრესად მნიშვნელოვანი იდეა სოზარ ჩხენკელის ერთგვარი ცხოვრებისეული კრედოა, რომელიც მის ყოველდღიურ პრაქტიკულ საქმიანობაში ვლინდება.

ქეთევან ტომარაძე.

ᲮᲘᲡᲢᲝᲠᲘᲘᲡ ᲐᲛᲑᲐᲕᲘ

ᲪᲝᲪᲮᲐᲚᲘ ᲚᲔᲒᲔᲜᲓᲐ

დრო ულმოგელია, წლები ელვის სისწრაფით გარბის, და აი, მასაც 60 წელი შეუსრულდა. ვინც ფეხბურთის ტრფიალია და, ალბათ, ისინიც, ვისაც არცთუ მაინცდამაინც ეჭაშნიკება ფეხბურთი, მათაც კი იციან, ვინ არის იაშინი: მსოფლიოში სახელმოხვეჭილი მეკარე! ყოველთვის კეთილმოსურნე, საკუთარი კლუბის უერთგულესი, გულმხურვალე ამხანაგი და მეგობარი. ასეთი იყო წინათაც და ასეთია ახლაც. ყველამ როდი იცის, რომ იგი თავდაპირველად არა ფეხბურთის, არამედ ხელბურთის მეკარის ამპლუაში მოგვევლინა, ერთხანს კი ჰოკეისაც თამაშობდა და აქაც გამოიჩინა თავი. ამ ოციოდე წლის წინათ კიევში ადგილობრივ „დინამოსთან“ მატჩის შემდეგ გაგვაგდო: „ხელბურთის მეკარობა გაცილებით ძნელია, ვიდრე ფეხბურთისაო“. ფეხბურთის მეკარეობა იმიტომ კი არ ვამჯობინე, რომ ხელბურთში გამეჭირდა. არა, უბრალოდ, ფეხბურთს განსხვავებული პეწი აქვს, გაცილებით ინტელექტუალური თამაშია, პასუხისმგებლობის გრძნობაც რაღაც მეტია. ხუმრობა ხომ არ არის, როცა შენს უკან ათასობით ქომაგი დგას და სათაყვანო გუნდის კარის დარაჯობას შენთან ერთად ინაწილებს“... მეკარის ეს სიტყვები ჩამრჩა მეხსიერებაში და, ალბათ, ამიტომ არის უპრიანი, მასთან საუბრის ამ მონაკვეთის გახსენება სწორედ ახლა, როცა მადლიერმა საზოგადოებამ გუშინწინ მოსკოვის „დინამოს“ სტადიონზე საზეიმო ვითარებაში აღნიშნა მისი 60 წლის იუბილე.

ახლა კი მოკლედ ამ საზეიმო დღის თაობაზე: პირმოიმარე და გრძნობამოძალებული იაშინი ღია მანქანით გარს უვლის ფეხბურთის მინდორს, გაისმის მისალმებათა შეძახილები, სიყვარულით გამთბარი სიტყვები... და ბოლოს, სსრ კავშირის დინამოელ და მსოფლიოს ვეტერანთა ნაკრები, ოგრეთვე ამჟამად მოქმედ დინამოელ და მსოფლიო ნაკრები გუნდების მატჩები იუბილარის პატივსაცემად. ვეტერანთა მატჩი დამთავრდა ფრედ — 2:2. დინამოელთაგან ბურთები გაიტანეს ჩივაძემ და გაზაევმა, მსოფლიო ნაკრების წევრთაგან — ჩარლტონმა და ეისებიომ. ამ შეხვედრაში თბილისის დინამოელთაგან მონაწილეობდნენ ძოძუაშვილი, ჩივაძე, ხურცილავა და გუცაევი.

მოკმედ ფეხბურთელთა მატჩი მოიგეს სსრ კავშირის დინამოელებმა ანგარიშით 2:0. ბურთები გაიტანეს დობროვოლსკიმ და კობელევამ. ამ მატჩში თბილისის დინამოელთაგან ითამაშეს კეტავშვილმა, ჭედიამ, ცხადაძემ და გაბელიამ. გუნდის ხელმძღვანელთა შორის იყო დავით ყიფიანიც.

მაყურებლებმა ისიც ნახეს, რომ იაპონიის საავტომობილო ფირმა „მაზდამ“ ხელით სამართავი ავტომობილი აჩუქა იაშინს. ეს მართლაც დროული ძღვენი იყო: ნუ გაგიკვირდებათ, იაშინის ავტომობილი კარგა ხანია დაძველდა, ახლის შეძენის სახსარი კი არ გააჩნდა...

ჯიმშერ ენუქიძე.

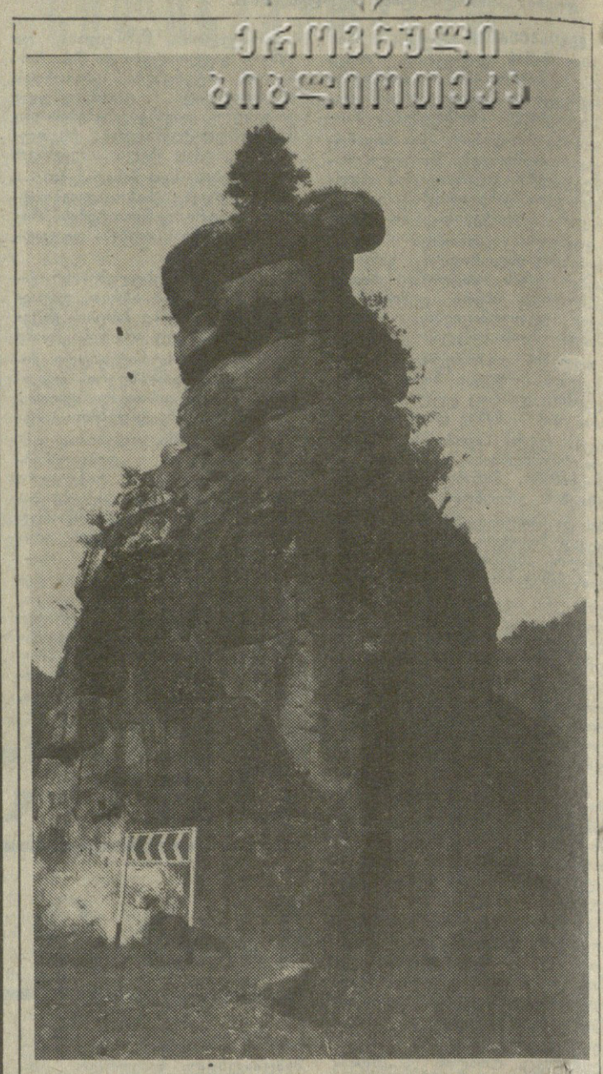

ᲡᲐᲘᲠᲛᲘᲡ ᲡᲕᲔᲢᲘ.

ᲖᲣᲠᲐᲑ ᲓᲐᲗᲣᲐᲨᲕᲘᲚᲘᲡ ᲤᲝᲢᲝ.

ᲨᲔᲜᲓᲔᲑᲐ ᲐᲮᲐᲚᲘ ᲐᲜᲢᲔᲜᲐ

ᲥᲣᲗᲐᲘᲡᲘᲡ მახლობლად, მოწამეთას მთაზე დაიწყო 205-მეტრიანი ახალი ტელე-რადიოანტენის შენებლობა, რომელსაც „სპეცმონტაჟმშენის“ ლითონკონსტრუქციათა ქარხნის საქალაქო სამმართველო დაამონტაჟებს. იგი ხუთწლედის დამლევისათვის ამეშავდება.

— ანტენა, რომელიც ახლა დგას ქუთაისში, უმთავრესად იმერთის ზონის რაიონებისათვის იყო გათვალისწინებული და უკვე მოძველდა, — უთხრა საქინფორმის კორესპონდენტს რადიო-ელექტროგადაცემების სადგურის უფროსმა რევაზ ოდიშარიამ.

— იგი სამი ათეული წლის წინათ ამოქმედდა და მთელ რიგ პუნქტებში უზრუნველყოფს მხოლოდ პირველი საკავშირო და რესპუბლიკური ტელეპროგრამების მიღებას რეტრანსლაციის გზით. მართალია, ორიოდე წლის წინათ აქ მიმდინარე რეკონსტრუქციის შედეგად ანტენის სიმაღლე თავდაპირველი 75 მეტრიდან 115 მეტრამდე გაიზარდა, რამაც ქუთაისს საშუალება მისცა მიეღო მეორე საკავშირო პროგრამა, მაგრამ ამას შეიძლება დროებითი ღონისძიება ვუწოდოთ. თავისი კონსტრუქციული შესაძლებლობებით ანტენა არ არის საიმედო, რაც კიდევაც დაადასტურა ბოლო წლების სტიქიურმა მოვლენებმა. ხოლო ანტენა, რომელიც ახლა ოთხ ბურჯზე შენდება, ლენინგრადის რადიოსატელევიზიო ანტენის ტიპისაა, და გარდა ამისა, რომ ამოქმედების მომენტიდან უზრუნველყოფს ტელეგადაცემების მიღებას სამივე არხითა ამასთანავე გადაჭრის რეტრანსლაციის პრობლემებს და აქედან გამომდინარე ფინანსურ სიმნელეებს. უფრო მძლავრი, დეციმეტრული მიმღებით შეიცვლება მეორე საკავშირო ტელეპროგრამაც. თანაც, უკვე არსებულ რადიოპროგრამებს დაემატება კიდევ ორი — სტერეოფონური და „მაიაკი“. რაც მთავარია, ახალი ანტენა პერსპექტივაში ითვალისწინებს მოდერნიზაციის შესაძლებლობას. (ᲡᲐᲥᲘᲜᲤᲝᲠᲛᲘ).

რედაქტორის მოადგილე
მ. უგრეხელიძე.

ᲒᲣᲜᲔᲑᲘᲡ ᲡᲣᲠᲐᲗᲔᲑᲘ

ᲡᲝᲙᲝᲗᲐ ᲛᲝᲖᲐᲘᲙᲐ ᲚᲘᲐᲮᲕᲘᲡ ᲜᲐᲠᲙᲐᲚᲨᲘ

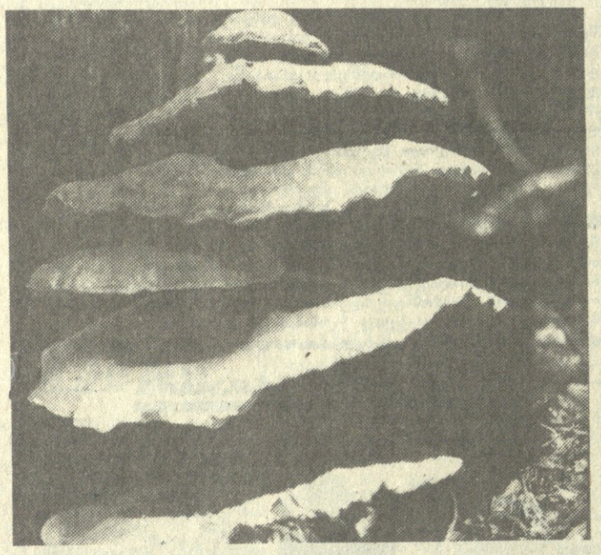

ᲥᲐᲠᲗᲚᲘ. მდინარე ლიახვის სათავეების ეს თვალწარმტაცი ადგილები ამჟამად სახელმწიფო ნაკრძალად არის გამოცხადებული, დიდი კავკასიონის სამხრეთი კალთების აქაური რელიეფი რთულია, ხეობებით დაჭესილი. დაბურულ ფოთლოვან ტყეებში ბევრი ძვირფასი, რელიქტური ხეხარობს: წყაში, მაღამთის მუხა, რადეფ არყი, ბზა, იმერული ხეშავი... მდიდარია ცხოველთა სამყაროც. აქ ბინადრობენ კავკასიური კეთილშობილი ირემი, შველი, გარეული ღორი, მურა დათვი, ფოცხვერი, კავკასიური როჭო, მურთხი, მდინარეებში ბევრია კალმახი. არანაკლებ მდიდარია აქაურობა ისტორიული ძეგლებითაც.

ამ ზაფხულს ლიახვის სათავეებში ბევრი საინტერესო რამ ვნახეთ, მაგრამ ყველაზე მეტად სოკოების სიმრავლემ გაგვაოცა. გზა საკმაოდ დიდი იყო და ჩვენს გამყოლს ორიოდე სიტყვით ვუამბე ის თავსატეხი, რომელიც ბუნების ამ შვილებმა მეცნიერებს გაუჩინეს.

მეოცე საუკუნის მიწურულისათვის ბევრი შეხედულება შეიცვალა როგორც ორგანული სამყაროს განვითარებაზე, ისე ცოცხალ ორგანიზმთა დღემდე არსებულ კლასიფიკაციაში. მეცნიერისსტემატიკოსებისათვის დიდი ხანია აქილევსის ქუსლად იქცა სოკო.

ჯერ კიდევ 1718 წელს პარიზში მრავალრიცხოვანი აუდიტორიის წინაშე ფრანგმა ბოტანიკოსმა ვაიანმა სოკო ეშმაკის ქმნილებად დაახასიათა, რომელსაც დისჰარმონია შეაქვს ბუნებაში. მან კატეგორიულად განაცხადა: „სოკოები შექმნილია ყველაზე ნიჭიერ მკვლევართა გონების დასაბნელებლად და ბოტანიკოსთა სასოწარკვეთილებამდე მისაყვანად“. რაშია საქმე? რატომ მოეკიდა ასე მტრულად ფრანგი მეცნიერი სოკოს? საქმე ის არის, რომ მეცნიერები ოდითგანვე თავს იმტვრევდნენ, თუ სად მოეთავსებინათ სოკოები — მცენარეთა თუ ცხოველთა სამყაროში. გერმანელმა მინარომ სოკოები მინერალებსაც კი მიაკუთვნა. თავისებური დასკვნა გამოიტანა მეორე გერმანელმა ნატურალისტმა ჰეკელმა — სოკოები წარმოშობით პირვანდელი ორგანიზმებია და მცენარეთა და ცხოველთა საზღვარზე დგანან. ამსგავსებდა რა პოლიპებს, კარლ ლინეემ სოკოები ერთ დროს ცხოველებს მიაკუთვნა, მაგრამ მოგვიანებით შეიცვალა წარმოდგენა და სოკოებს საბოლოოდ მცენარეთა შორის, წყალმცენარეების გვერდით მიუჩინა ადგილი.

ტექნიკის განვითარებასთან და მეცნიერული კვლევის მეთოდების დახვეწასთან ერთად, მეოცე საუკუნის 70-80-იან წლებში კვლავ წამოიჭრა ორგანული სამყაროს სისტემაში სოკოს ადგილის პრობლემა. კვლავ ატყდა დავა — ვინ არის ბოლოს და ბოლოს ეს არსება — მცენარე თუ ცხოველი?

მთელი რიგი ნიშნებით — ერთ ადგილზე ცხოვრება, მუდმივი ზრდა და ა. შ. სოკო მცენარეს ჰგავს, მაგრამ რაც უფრო მეტს სწავლობენ მკვლევარები ამ ორგანიზმს, მით მეტი ცხოველური წარმოშობის ნიშანი აღმოაჩინეს მასში. ჩამოვთვალოთ ზოგიერთი მათგანი: სოკოს უჯრედის გარსში წარმოდგენილია ქიტინი, სამარაგო საკვებ ნივთიერებას წარმოადგენს არა გლიკოგენი, არამედ სახამებელი, ნივთიერებათა ცვლის პროდუქტია შარდმჟავა, თვითონ ორგანულ ნივთიერებებს არ ქმნის (მზამზარეულს იყენებს)... როგორც ვხედავთ, სოკოები ცოცხალ ორგანიზმთა არც ერთ სამყაროს ეკუთვნიან და არც მეორეს. ამიტომ სპეციალისტთა საბოლოო ვერდიქტი ასეთია: ბუნებაში სოკოებს ცხოველებისა და მცენარეების გვერდით მიეკუთვნოს დამოუკიდებელი სამეფოს სტატუსი!

ᲐᲠᲜᲝᲚᲓ ᲒᲔᲒᲔᲭᲙᲝᲠᲘ.

ᲐᲕᲢᲝᲠᲘᲡ ᲤᲝᲢᲝ.

ᲡᲐᲥᲐᲠᲗᲕᲔᲚᲝᲡ ᲢᲔᲚᲔᲕᲘᲖᲘᲘᲡ ᲛᲝᲛᲐᲕᲐᲚᲘ ᲞᲠᲝᲒᲠᲐᲛᲐ

ᲝᲠᲨᲐᲑᲐᲗᲘ

14 ᲐᲒᲕᲘᲡᲢᲝ

პირველი პროგრამა. 13.05 — ნაშუადღევს. 15.50 — საინფორმაციო გამოშვება. 16.00 — ქართული სატელევიზიო ფილმი „მღერის „მართვე“. 16.45 — მოსწავლეთა ზაფხულის არდადეგების გამო. სატელევიზიო კინოდარბაზი „ცისკარა“. ქართული მხატვრული ფილმი „აკაკის აკვანი“. 18.15 — მოსწავლეთათვის. „მეგობრობის მერიდიანი“. 18.45 — პასუხი ტელემაყურებელთა შეკითხვებზე. 19.25 — „დიალოგი პოლიტიკურ თემაზე“. 20.00 — მოამბე. 20.35 — ხალხური შემოქმედება. „მრავალჟამიერ“. 21.00 — ბალეტის მოყვარულთათვის. ნ. ანანიაშვილი. „ჯულიეტა“. 22.00 — „ვრემია“. 22.40 — „საღამო მშვიდობისა“! — მუსიკალურ-საინფორმაციო პროგრამა.

მეორე პროგრამა. 16.05 — ცენტრალური ტელევიზიის გაცვლითი ფონდიდან. დოკუმენტური ფილმების პროგრამა. 17.05 — ფილმ-ოპერეტა „გრაფი ლუქსემბურგი“. 18.45 — მულტიპლიკაციური ფილმების პროგრამა. 19.10 — სატელევიზიო დოკუმენტური ფილმი „მეზობლის შეყვარება შეძლე“. 20.00 — მოამბე. 20.35 — ქართული მხატვრული ფილმი „ყვარყვარე“. 22.00 — „ვრემია“. 22.45 — სპორტული პროგრამა.

ᲨᲐᲑᲐᲗᲘ

15 ᲐᲒᲕᲘᲡᲢᲝ

პირველი პროგრამა. 13.05 — ნაშუადღევს. 13.55 — ათლეტიზმი. 15.50 — საინფორმაციო გამოშვება. 16.00 — სატელევიზიო დოკუმენტური ფილმი „საყვარელი ქალის პორტრეტი“. 16.40 — მოსწავლეთა ზაფხულის არდადეგების გამო. სატელევიზიო კინოდარბაზი „ცისკარა“. მხატვრული ფილმი „ვაშა, არდადეგებია“!. 17.50 — მულტიპლიკაციური ფილმი. 18.00 — კონცერტი. 18.35 — „გზებსა და გზაჯვარედინებზე“. 19.05 — ახალგაზრდობისათვის. „სტუდენტური მერიდიანი“. 19.45 — ძილისპირული. 20.00 — მოამბე. 20.40 — „საქართველოს სპორტული სუვერენიტეტისათვის“. 22.00 — „ვრემია“. 22.40 — ქართული მხატვრული ფილმი „საფეხური“.

მეორე პროგრამა. 16.05 — ცენტრალური ტელევიზიის გაცვლითი ფონდიდან. დოკუმენტური ფილმების პროგრამა. 17.05 — მხატვრული ფილმი „სამი ბღენძი“. 18.35 — მულტიპლიკაციური ფილმების პროგრამა. 19.00 — სამეცნიერო-პოპულარული ფილმი „საიდუმლოებათა საიდუმლოება“. 20.00 — მოამბე. 20.40 — ქართული მხატვრული ფილმი „ქართველები ცაში“. 21.45 — დოკუმენტური ფილმი. 22.00 — „ვრემია“.

ᲝᲗᲮᲨᲐᲑᲐᲗᲘ

16 ᲐᲒᲕᲘᲡᲢᲝ

პირველი პროგრამა. 13.05 — ნაშუადღევს. 15.45 — საინფორმაციო გამოშვება. 15.55 — „დიალოგი პოლიტიკურ თემაზე“ (გამეორება). 16.30 — მოსწავლეთა ზაფხულის არდადეგების გამო. სატელევიზიო კინოდარბაზი „ცისკარა“. მხატვრული ფილმი „მიო, ჩემო მიო“. 18.05 — მოსწავლეთათვის. „წყაროსთვალი“. სატელევიზიო ჟურნალი. 18.45 — ქართული დოკუმენტური ფილმი. „გაუმარჯოს ქართულ ფეხბურთს“. 19.45 — გარდაქმნის წახნაგები. 20.00 — მოამბე. 20.35 — „საქართველოს დღეები დასავლეთ ბერლინში“. 22.00 — „ვრემია“. 22.40 — ქართული მხატვრული ფილმი „საბუდარელი ჭაბუკი“.

მეორე პროგრამა. 16.05 — მულტიპლიკაციური ფილმების პროგრამა. 16.30 — ჩეხოსლოვაკური მხატვრული ფილმი „მზეთუნახავი და ჯადოქარი“. 17.45 — ქართული მხატვრული ფილმი „აკაკის აკვანი“. 19.10 — ცენტრალური ტელევიზიის გაცვლითი ფონდიდან. დოკუმენტური ფილმების პროგრამა. 20.00 — მოამბე. 20.35 — მხატვრული ფილმი „პატარა ჯადოქარი“. 21.40 — სატელევიზიო დოკუმენტური ფილმი „მეშვიდე უკეთესია“. 22.00 — „ვრემია“. 22.40 — ევროპის ჩემპიონატი წყალჯომარდობაში (გადაცემა გფრ-იდან).

ᲮᲣᲗᲨᲐᲑᲐᲗᲘ

17 ᲐᲒᲕᲘᲡᲢᲝ

პირველი პროგრამა. 13.05 — ნაშუადღევს. 13.55 — ათლეტიზმი. 15.55 — საინფორმაციო გამოშვება. 16.05 — მოსწავლეთა ზაფხულის არდადეგების გამო. სატელევიზიო კინოდარბაზი „ცისკარა“ მხატვრული ფილმი „აიბოლიტი 66“. 17.40 — ქუთაისის საესტრადო ანსამბლ „აისის“ კონცერტი. 18.00 — სატელევიზიო დოკუმენტური ფილმები „რისთვის აშენებ ამ სახლს“ და „უცნობი ბუხარა“ (პირველი ჩვენება). 18.40 — კინოჟურნალი „მინდა ყველაფერი ვიცოდე“. 18.50 — წერილის დღე. „წერილის ძიება, შედეგი“. 19.45 — ძილისპირული. 20.00 — მოამბე. 20.35 — „საქართველოს ეკონომიკური დამოუკიდებლობისათვის“. 21.15 — „ქართული მიწის გასაჭირი“. 22.00 — „ვრემია“. 22.40 — „ქართული ცეკვა იტალიაში“.

მეორე პროგრამა. 16.05 — ქართული მხატვრული ფილმი „საფეხური“. 17.25 — ცენტრალური ტელევიზიის გაცვლითი ფონდიდან. დოკუმენტური ფილმების პროგრამა. 18.10 — მხატვრული ფილმი „როცა გვერდით მამაკაცია“. 19.40 — მულტიპლიკაციური ფილმი. 20.00 — მოამბე. 20.35 — მხატვრული ფილმი „ბიჭი დიდი შავი ძაღლით“. 21.40 — სატელევიზიო დოკუმენტური ფილმი „უსტ-ილიმის აკვარელი“. 22.00 — „ვრემია“. 22.40 — ევროპის ჩემპიონატი წყალჯომარდობაში (გადაცემა გფრ-იდან).

ᲞᲐᲠᲐᲡᲙᲔᲕᲘ

18 ᲐᲒᲕᲘᲡᲢᲝ

პირველი პროგრამა. 13.05 — ნაშუადღევს. 15.50 — საინფორმაციო გამოშვება. 16.00 — ქართული დოკუმენტური ფილმი „საოცრება ძაფებზე“. 16.25 — მოსწავლეთა ზაფხულის არდადეგების გამო. სატელევიზიო კინოდარბაზი „ცისკარა“. მხატვრული ფილმი. „ბორისი აფიშის ყუთიდან“. 17.35 — მულტიპლიკაციური ფილმების პროგრამა. 18.00 — განცხადებები. 18.05 — „ზრუნვა“. 18.45 — ბავშვებს მხეცების შესახებ (ლენინგრადიდან). 19.15 — ახალგაზრდობისათვის. „სულ ცოტა რამ ბედნიერებისათვის“. 20.00 — მოამბე. 20.35 — „ეაცი და სოფელი“. 21.35 — კონცერტი. 22.00 — „ვრემია“. 22.40 — „ვიდეო, ვიდეო...“.

მეორე პროგრამა. 16.05 — ცენტრალური ტელევიზიის გაცვლითი ფონდიდან. დოკუმენტური ფილმების პროგრამა. 17.05 — მხატვრული ფილმი „პილიგრიმის კაპიტანი“. 18.35 — მულტიპლიკაციური ფილმების პროგრამა. 19.05 — ქართული დოკუმენტური ფილმი „უკვდავი სული“. 20.00 — მოამბე. 20.35 — მხატვრული ფილმი „კატა ნაკვალევს მიჰყვება“. 21.50 — მულტიპლიკაციური ფილმი. 22.00 — „ვრემია“. 22.40 — ევროპის ჩემპიონატი წყალჯომარდობაში (გადაცემა გფრ-დან).

ᲨᲐᲑᲐᲗᲘ

19 ᲐᲒᲕᲘᲡᲢᲝ

პირველი პროგრამა. 9.40 — ათლეტიზმი. 10.10 — სატელევიზიო დოკუმენტური ფილმი „ენისეის მერიდიანი“. 11.00 — მოსწავლეთა ზაფხულის არდადეგების გამო. სატელევიზიო კინოდარბაზი „ცისკარა“. მხატვრული ფილმი „უშვილოდ არ მოხვიდე“. 12.30 — პოეზიის ხუთი წუთი. 12.35 — „მეგობრების ეკრანი“. 13.50 — გარდაქმნის წახნაგები. 14.10 — პოეზიის ხუთი წუთი. 14.15 — ქართული სატელევიზიო დოკუმენტური ფილმი „რეზო ჩხეიძე“. 15.15 — საინფორმაციო გამოშვება. 15.25 — ქართული დოკუმენტური ფილმი „ჩოგოვაძეები“. 15.35 — პოეზიის ხუთი წუთი. 15.40 — ხალხური შემოქმედება. „ერთი სიმღერის ფესტივალი“. 15.50 — „სსრ კავშირის შინაგან საქმეთა სამინისტრო იტყობინება“. 16.00 — „სამხრეთის საზღვრების სადარაჯოზე“. სატელევიზიო ჟურნალი საბჭოთა არმიის მეომრებისათვის. 16.45 — „სტუდენტური მერიდიანი“. 17.25 — მულტიპლიკაციური ფილმი. 17.45 — ახალგაზრდობისათვის. „ექსპედიცია ხვამლის მთაზე“. 18.20 — „აუქციონი“. 19.20 — ხალხური შემოქმედება. „სახლო, სალხინოდ ნაგებო“. 19.45 — ძილისპირული. 20.00 — მოამბე. 20.35 — „აუქციონი“. 21.20 — კონცერტი. 22.00 — „ვრემია“. 22.40 — „ილუზიონი“.

ᲙᲕᲘᲠᲐ

20 ᲐᲒᲕᲘᲡᲢᲝ

პირველი პროგრამა. 10.10 — გასართობი პროგრამა. 11.00 — გარდაქმნის წახნაგები. „სამეურნეო მექანიზმი — სიახლენი, პრობლემები“. 11.30 — კინოფიშა. 12.00 — მოსწავლეთათვის. „შეხვედრა რეჟისორთან“. 13.25 — საკვირაო გამოფენა. 13.30 — „პოლარული მფრინავი“. 13.55 — „ვეტნიკი“. 14.25 — საკვირაო გამოფენა. 14.30 — ლიტერატურული თეატრი. „პორტრეტი“ (გამეორება). 15.20 — ხალხური შემოქმედება. კონცერტი. 16.15 — საკვირაო გამოფენა. 16.20 — „ჯანმრთელობა“. სატელევიზიო პროგრამა. 16.55 — „მსოფლიოს საოპერო მუსიკის საგანძური“. ჯ. ვერდის ოპერა „ტრავიატა“. 18.35 — ხალხური შემოქმედება. „რაღაც უნ